

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 22 november justerades.

§ 2 Meddelande om parentation

Förste vice talmannen meddelade att *tisdagen den 17 december kl. 15.30* skulle parentation hållas för att hedra minnet av före detta talman Birgitta Dahl.

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till justitieutskottet:
RiR 2024:24 Säkerhetspolisens verksamhet

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2024/25:60 till utbildningsutskottet

Skrivelse
2024/25:70 till försvarsutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2024/25:AU1 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Utbildningsutskottets betänkande
2024/25:UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Utrikesutskottets betänkande
2024/25:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

§ 6 Svar på interpellation 2024/25:247 om tillsynen av begravningsväsendet

Anf. 1 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Per-Arne Håkansson har frågat mig hur jag bedömer att begravningsverksamheten fungerar utifrån etiska och ekonomiska aspekter samt om jag avser att ta initiativ för att genom en utredning eller på annat sätt se över de frågor som aktualiserats om begravningsverksamheten.

Dagens begravningslagstiftning är från 1990, och den har genom åren i allt väsentligt fungerat väl. Begravningslagen (1990:1144) har ändrats vid ett flertal tillfällen. Ett exempel är lagändringen som innebär att metaller som inte förbränts efter en kremering ska återvinnas. Svenska kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten i nästan hela Sverige, och jag har stort förtroende för hur de förvaltar sitt ansvar.

Jag tycker att flera av de frågor som Per-Arne Håkansson lyfter är väl värda att diskutera vidare. Jag utesluter inte att det framgent kan finnas behov av att se över vissa frågor inom ramen för begravningsverksamheten.

Anf. 2 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Jag får tacka socialminister Jakob Forssmed för svaret.

Jag väckte den här interpellationen utifrån att jag vid besök och i samtal och dialog med såväl kyrkliga företrädare som representanter för begravningsbranschen, förtroendevalda, kyrkogårdsanställda och företrädare för olika trossamfund, men också i frågor om begravningsväsendet allmänt engagerade medborgare, kommit i kontakt med frågeställningar där en rad problemområden lyfts upp.

Efter att Svenska kyrkan upphörde att vara statskyrka för ungefär 25 år sedan har uppgiften som huvudman för begravningsverksamheten, med undantag för Stockholms och Tranås kommuner, kvarstått. Det är min bedömning, och som jag uppfattar det också Jakob Forssmeds, att den mångåriga erfarenhet, samlade kunskap, värdighet och respekt för uppgiften att hantera begravningar som Svenska kyrkan i allmänhet besitter gör att tilliten till Svenska kyrkan som huvudman alltjämt är stark hos befolkningen. Det gäller också de två kommuner som har samma uppgift.

Vad jag vill lyfta fram är huruvida ökad tillsyn och ytterligare kravställning från statens och samhällets sida, då ju kyrkan inte längre utgör staten, skulle vara motiverat, inte minst då det också handlar om verksamhet som utförs på en helt oreglerad marknad. De krav som finns är upprättade av begravningsbyråerna själva. All respekt för detta, men det är inte självklart att alla som bedriver verksamhet följer dessa krav. Både ekonomiska, juridiska och etiska aspekter behöver vägas in.

Som jag ser det ligger det i det allmännas intresse att den affärsverksamhet som de facto bedrivs för människors sista vila och avskedstagande är sund. Det i sig skapar tillit och förtroende. Utifrån denna aspekt finns en del oroande tendenser.

För en tid sedan framkom det i en granskning i Sveriges Television hur oseriösa begravningsbyråer försnillade pengar från dödsbon. Snäva vinstintressen och bedrägerier hade i dessa fall tagit överhanden framför en värdig hantering av avlidna och deras kvarlevor.

Detta blev också föremål för en skriftlig fråga här i riksdagen, på vilken Jakob Forssmed svarade att han kommer att fortsätta följa frågan noggrant och om det behövs är beredd att överväga initiativ.

Till detta, herr talman, kan också läggas den nya inställning som Svenska kyrkan genom kyrkomötet tagit fram om att ändra kyrkoordningen så att det ska vara tillåtet för en församling som samtidigt är huvudman att bedriva begravningsbyrå på affärsmässiga grunder.

I sammanhanget kan det kanske inte uteslutas att rollerna som huvudman och utförare riskerar att blandas ihop, inte minst då detta berör människor vilka som anhöriga kanske befinner sig i en utsatt situation just vid tillfället för beslut i dessa frågor.

Konkurrensverket har tittat på detta. Verket framhåller i en rapport att befintlig tillsyn inte är tillräcklig och föreslår en del lagändringar i form av att kyrkliga begravningsbyråer inte ska få belasta vare sig kyrkoavgiften eller begravningsavgiften, att de ska ha särskild personal anställd utanför den kyrkliga verksamheten och att en allmän princip om likabehandling ska råda för att undvika sammanblandning av rollerna som huvudman och utförare.

Jag tolkar såväl interpellationssvaret som tidigare svar på frågor i dessa ärenden som att det finns ett intresse hos Jakob Forssmed för att diskutera en hel del av de frågeställningar jag tagit upp i interpellationen. En fråga blir därför vad han ytterligare väntar på för att initiera en utredning eller någon form av översyn. Finns det inte redan fullgoda skäl att gå från ord till handling?

Anf. 3 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag vill först rikta ett stort tack till Per-Arne Håkansson för interpellationen och för att han lyfter de här frågorna.

Begravningar är oerhört viktiga för människan. Sättet de genomförs på påverkar våra möjligheter att hantera livet. Jag tror att vi är många som kan vittna om att när någon nära dör händer det någonting i rummet. Det blir en annan klang i livet. Rummet kan kännas mindre eller större. Det kan nästan kännas som att det blir fysiska förändringar i ens liv när det händer. Där spelar begravingarna, vilket många vittnar om, en stor roll för hur man upplever det. Var det värdigt? Var det sätt jag fick ta avsked på rimligt och bra? Det gäller både när dödsfallet sker stilla och när det sker plötsligt, dramatiskt och helt oväntat.

För detta behöver vi ha en väldigt bra ordning, och i allt väsentligt har vi det. Det är min uppfattning. Det är många aktörer som sköter sig alldeles utmärkt och som har lång erfarenhet. Per-Arne beskriver det väl själv. Det finns ett slags infrastruktur kring detta. Det finns en lång erfarenhet av hur vi möter människor i de här situationerna och hur vi hanterar detta på ett värdigt sätt, som i allt väsentligt också följs av de aktörer som är involverade.

Icke desto mindre finns det också stora problem här. Jag tycker ibland att begravningsverksamheten blir ett slags spegelbild av samhället. Vi ser till exempel att många begravs i ensamhet, helt utan ceremoni. Vi fick ett nyord för några år sedan: direktare. Det är den stora andel svenskar som varje år begravs utan någon nära anhörig, någon vän eller någon alls närvarande. De är direktare. Det är ingen som finns där. Det är förstås sorgligt.

En annan sak som Per-Arne Håkansson pekar på är att rent kriminella aktörer ibland agerar för att helt enkelt sko sig på människor i en utsatt situation. De bedriver inte en seriös verksamhet, och det måste vi naturligtvis agera mot med kraft. Framför allt är det rättsvårdande myndigheter som behöver agera när man på olika sätt tillskansar sig medel på felaktiga grunder.

Per-Arne Håkansson sa att detta är oreglerat. Så är det inte. Det finns först och främst en begravningslag som reglerar själva begravningsverksamheten. Det är inte begravningsbyråernas verksamhet i första hand utan, precis som Per-Arne Håkansson beskriver, något som Svenska kyrkan, Stockholms stad och Tranås kommun gör.

Men det är inte så att begravningsbyråer är oreglerade. De lyder till exempel under konsumentlagar, som min statsrådskollega Erik Slottnér har att hantera. Vi för naturligtvis samtal. Jag har samtalat med honom om de här frågorna och om vikten av att det hanteras på ett bra sätt.

Med det sagt utesluter jag inte att vi kan behöva vidta olika typer av åtgärder och se över vissa frågor. Jag ser själv med oro på att tiden mellan dödsfall och begravning hela tiden tycks bli längre, trots att vi har försökt korta den för att få en rimlig hantering. Där tycker jag att det finns etiska problem som vi behöver adressera på olika sätt.

Vad gäller Svenska kyrkan och begravningsverksamheten har jag manat Svenska kyrkan till varsamhet här. Man har sina ceremoniella och diakonala roller i förhållande till många medborgare i Sverige. Men i större delen av Sverige har man också ett ansvar för begravningsverksamheten, och det ska man inte blanda ihop med begravningsbyråverksamhet, om det inte finns väldigt starka skäl för det.

Det är några sådana frågor som det säkert finns anledning att diskutera vidare.

Anf. 4 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed, för svaret och resonemanget om de här frågorna!

En aspekt som nämndes är de ekonomiska förutsättningarna. Beroende på vilken kommun eller församling man tillhör kan prisskillnaderna variera ganska avsevärt. Jag tog nyligen del av en rapport med titeln *Det kostar på att dö*, som tankesmedjan Tiden har gett ut. De har tittat på de här avgifterna och visar på skillnader över landet. Slutsatsen i rapporten var att vi inte kan sägas vara lika inför döden.

Kostnaderna som uppstår kan handla om transportmöjligheter, infrastruktur och en rad olika aspekter. Men till det kommer avgifter för begravningsceremoni, bouppteckning och sådant. Där är det viktigt att det är seriösa aktörer som agerar på marknaden.

Begravningsavgiften går till att erbjuda allmänna begravningsplatser för alla som bor i Sverige. Den är som bekant inte kopplad till den egna begravningen, utan det handlar om sådant som lokaler för förvaring, kremering, transporter och gravplats eller motsvarande på allmän begravningsplats i 25 år. Utifrån den enskildes perspektiv kan jag också hänvisa till en rapport från riksdagens utredningstjänst om att ungefär 40 000 kronor betalas in i begravningsavgift per person och liv.

Vi har sju länsstyrelser som har rätt att inspektera verksamheter och som på begäran får ta del av upplysningar och annat material som behövs. De ansvarar också för att lämna tillstånd, till den som vill, att sprida ut aska på annan plats än avsedd begravningsplats.

Vi saknar dock en övergripande tillsynsmyndighet i landet. Det har efterfrågats, inte minst av begravningsbyråerna själva. Man vill i alla fall uppmärksamma oss på att det är möjligt för vem som helst att starta en begravningsbyrå. Det är den egna branschkännedomen och branschen själv som skapar godkännande.

Den senaste större begravningsutredningsutredningen genomfördes vad jag förstår 2008/2009. Där tog man upp frågor om begravningsombudens roll, tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering och alternativa begravningsmetoder, som Forssmed nämnde här. Sedan dess har samhället genomgått en hel del förändringar som nog också har bäring på begravningsfrågorna.

Jakob Forssmed var inne på tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering. Maxtiden är en månad. Jag antar att han är väl informerad om att snittet i Sverige ligger runt 25 dagar. Och det är en notering som tycks öka för varje år. I våra nordiska grannländer tar det runt tio dagar, enligt de uppgifter jag har fått. En rad samfund har förvisso snabbare processer.

Sverige är, enligt uppgift, det land i världen där det tar längst tid innan begravning av avlidna sker. Kroppen ligger i kyl på bårhuset tills de anhöriga kontaktar en begravningsbyrå. Det kan ibland ta upp till en vecka. Man bör ha i åtanke att förruttelse börjar snabbt även i en kyl.

Det finns alltså anledning, som jag ser det, att följa upp också dessa frågor och se vad vi kan göra för att kanske åstadkomma förbättringar och skapa möjligheter för att öka förtroendet i detta.

I tidningen Dagen kunde vi också läsa att polis måste sättas in vid begravningssceremonier som rör kriminella gäng. Hat och hot kan förekomma mot människor som utför verksamheterna.

Bedömer Jakob Forssmed att dessa frågeställningar är något som behöver finnas med om en översyn sker?

Anf. 5 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Tack igen, Per-Arne Håkansson, för frågor och resonemang här!

Vi har begravningsavgiften, och den heter avgift för att den ska motsvara kostnader för att vi ska ha ett välfungerande och värdigt begravningsväsen i Sverige. Vi har, precis som Per-Arne Håkansson pekar på, också länsstyrelser som ska övervaka detta. Vi har även valda ombud som ska stå för medborgarnas insyn och vara deras representanter i det här sammanhanget för att säkerställa att avgifterna är skäligen i förhållande till den verksamhet som bedrivs. Det är ett system som jag tycker i allt väsentligt fungerar och som är värt att värna.

Men som jag också sa finns det många frågeställningar. Även om vi har ett system som i allt väsentligt fungerar väl finns det alltid skäl att fundera på att följa frågan. Finns det olika saker som skulle behöva hanteras bättre? Jag utesluter inte det.

Samtidigt konstaterar jag att det finns en liten brist på kapacitet. När det gäller utredningar finns det också mycket akuta åtgärder som måste

genomföras i Sverige, inte minst kring kriminella gäng och annat, för att få fram lagstiftning för att trycka tillbaka dem som hotar vårt samhälle.

De här frågorna är viktiga. Jag kommer att följa dem, och jag utesluter inte åtgärder längre fram. Men jag kan inte här i dag säga att vi kommer att tillsätta en utredning eller motsvarande.

Jag ser delvis samma problem och bekymmer som Per-Arne Håkansson gör, inte minst i fråga om tiden. Jag tycker att det är ett bekymmer. Jag tycker också att vi som samhälle behöver reflektera över hur vi hanterar den typen av situationer. Är det inte något som håller på att gå förlorat när vi inte klarar av att prioritera och få ihop våra almanackor för att kunna begrava en närstående inom rimlig tid? Det är en diskussion som vi behöver ha och som man inte nödvändigtvis kommer åt enbart med lagstiftning.

Vi behöver diskutera begravningar för vad de är. Begravningen är en oerhört viktig sak i vårt samhälle som hjälper människor att hantera en av livets allra svåraste situationer – när någon nära, någon vän, någon arbetskamrat eller någon livskamrat lämnar oss. Jag välkomnar en sådan diskussion. Jag välkomnar att Per-Arne Håkansson bidrar till den. Och jag ser att det är något vi behöver, både i de enskilda fallen och på ett mer generellt plan.

Vi behöver fundera på hur vår infrastruktur ser ut för de existentiella frågorna. Vilket utrymme får de i vårt samhälle? Vilken plats får de i vårt samhälle? Det finns all anledning att reflektera kring det.

Anf. 6 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Frågorna berör en rad samhällsområden som Jakob Forssmed beskriver. De ligger också nära varje människa. För dem som arbetar inom sjukvården och omsorgsverksamheten men också inom kyrka och kommuner eller är frivilligt engagerade i församlingar är begravningsfrågorna ständigt närvarande i vardagen. Men för många av oss andra rör det sig kanske om enstaka eller några tillfällen i livet då tillvaron stannar upp och vi som anhöriga ska hantera en rad frågeställningar som hastigt uppstår och där det krävs beslut.

Vi har berört huvudmannaskapet. För egen del vill jag framhålla såväl Svenska kyrkan som Stockholms och Tranås kommuner som har att hantera dessa uppgifter. Jag ser kanske inte just huvudmannaskapet som det som i första hand behöver vara föremål för förändring och justering. Det bygger till syvende och sist på människors förtroende och tillit och har så gjort i generationer.

Utgångspunkter kan dock vara frågor om stad-kontra-landsbygd-perspektivet och om skillnaderna i kostnader och förutsättningar ska vara stora beroende av var man bor och verkar.

Återvinning och miljöfrågor nämnde Jakob Forssmed i sitt svar. Det bygger också en sund bransch i stort om man hela tiden har med de frågorna i arbetet.

Digitaliseringen, klimatpolitiken och gängkriminaliteten är alla tre betydelsefulla områden. Där involveras också begravningsväsendet på olika sätt.

Det finns en rad frågeställningar att titta på. Det har hänt en hel del under de 15 år som gått sedan regeringen senast gjorde en översyn av begravningsväsendet. Det kanske kan vara dags nu. De frågeställningar och

resonemang som vi haft ger ändå en förhoppning om att det så småningom kommer ett initiativ från Forssmed.

Jag tackar för debatten.

Prot. 2024/25:50
13 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 7 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag tackar Per-Arne Håkansson än en gång för ett intressant meningsutbyte.

Begravningsverksamheten är något som angår alla i Sverige, men samtidigt är det en verksamhet som inte alltid får den uppmärksamhet som den förtjänar. Därför välkomnar jag diskussioner och debatter som denna.

Min uppfattning är att dagens ordning i stort sett fungerar väl. Jag delar interpellantens syn på huvudmannaskapsfrågan. Det finns inget skäl att i grunden ifrågasätta den så länge förtroendet för den finns bland medborgarna, och det gör det.

Samtidigt finns det områden som inte fungerar tillräckligt väl. Jag delar Per-Arne Håkanssons bild av att det finns frågor som är väl värda att diskutera vidare. En sådan är tiden mellan dödsfall och begravning. Den har ökat trots att lagstiftningen på området skärptes 2012. Att det förhåller sig så innebär en risk för en mer oetisk hantering. Det är inte acceptabelt att gällande lagstiftning inte efterlevs, och vi behöver förstås titta vidare på hur man kan få det att fungera bättre än i dag.

Per-Arne Håkansson tar upp skillnader i kostnaderna för begravningar. Det gäller även många andra frågor i samhället som kan ha skilda kostnader beroende på kommun. Det kan variera – ibland har storstäder högre kostnader i vissa avseenden och ibland har landsbygden det i andra avseenden. Men det är förstås en aspekt att fundera vidare på.

Branschorganisationen har här en viktig uppgift. Det finns en auktorisering och en branschstandard. Om man väljer en begravningsbyrå som följer standarden vet man att man kommer att få ett tryggt bemötande. Om man inte får det har man möjlighet att vända sig till branschorganisationens organ för egen tillsyn men också till Konsumentverket.

Det finns alltså en reglering. Man kan alltid fundera över om den borde se ut på ett annat sätt eller vara skarpare. Jag utesluter inte åtgärder längre fram.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2024/25:245 om hantering av offer för politiskt förtryck i Belarus

Anf. 8 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Carina Ödebrink har frågat mig vad regeringen har vidtagit för åtgärder med anledning av EU:s resolution om att utveckla stödprogram för offer för politiskt förtryck, samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa en rättssäker process för asylsökande.

Den svenska regeringen ser, i likhet med frågeställaren, med stor oro på den omfattande repressionen mot alla delar av samhället i Belarus. Regeringen är tydlig i sitt fördömande av regimens kränkningar av mänskliga rättigheter och angrepp på den demokratiska rörelsen. Sverige har också

varit pådrivande för de EU-gemensamma sanktioner som riktats mot landet. Sverige behåller samtidigt sitt långsiktiga engagemang för att främja demokrati och respekt för mänskliga rättigheter i Belarus.

Regeringen lyfter i alla internationella forum vikten av att hålla de politiska fångarna i Belarus högt på dagordningen. Regeringen har i år också bidragit med 5 miljoner kronor till den nystartade humanitära fonden för offer för repression i Belarus, som syftar till att ge stöd till politiska fångar med bland annat rehabilitering.

Som statsråd varken kan eller vill jag uttala mig i enskilda ärenden. Skyddsbehov i asylärenden prövas individuellt av Migrationsverket, och den som bedöms ha behov av internationellt skydd beviljas uppehållstillstånd i enlighet med utlänningslagen. Migrationsverket analyserar händelseutvecklingen i de länder där asylsökande har sitt ursprung för att kunna göra väl underbyggda bedömningar av skyddsbehovet. Ett beslut som går den enskilde emot kan överklagas till migrationsdomstol.

Sverige har en rättssäker asylprocess där prövningen och bedömningen hos Migrationsverket och migrationsdomstolarna utgår från omständigheterna i varje enskilt ärende. Att asylprocessen är rättssäker och att den har en hög legitimitet är viktigt, och regeringen följer Migrationsverkets arbete på detta område.

Statskontoret har på uppdrag av regeringen analyserat i vilken mån Migrationsverkets bedömningar i asylärenden är enhetliga och rättssäkra. Regeringen kommer att följa upp de rekommendationer som lämnas i Statskontorets rapport för att säkerställa att det finns förutsättningar för ett långsiktigt arbete för en hög rättslig kvalitet och enhetlig prövning i asylprocessen.

Anf. 9 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret.

Jag är glad över, och det är värdefullt, att det finns en samsyn mellan regeringen och Socialdemokraterna i synen på Belarus och den mycket oroande utveckling som skett sedan det senaste illegitima presidentvalet 2020. Både tidigare och nuvarande regeringar har visat stort engagemang för att stötta demokratirörelsen i Belarus men också genom att införa sanktioner tillsammans med EU.

Belarus under Aleksandr Lukasjenko brukar beskrivas som den sista diktaturen i Europa, och landet är i högsta grad delaktigt i Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Presidentvalet 2020 innebar en seger för oppositionen, och människor gick ut på gatorna med hopp om förändring, något som tryckte tillbaka den rädsla som präglat människor och landet under lång tid. Men trots detta behöll Lukasjenko makten.

Repressionen har sedan dess ökat. Politiska partier har förbjudits, och många ledare för den demokratiska rörelsen har tvingats i exil eller sitter i fängelse. I dagsläget är cirka 1 500 personer fängslade, och många är dömda till långa fängelsestraff. Cirka 500 000 beräknas ha lämnat landet. Många av dem har sökt asyl i närliggande länder, varav några i Sverige.

Jag är väl medveten om att statsrådet inte kan uttala sig i enskilda ärenden, men statsrådet och regeringen har ett ansvar och en skyldighet att följa Migrationsverkets arbete på detta område för att säkerställa en rättssäker asylprocess. Detta tas även upp i interpellationssvaret.

Min interpellation handlar om ett faktum som kan beläggas med statistik och rapporter. Personer som söker sig till Sverige för att få asyl nekas detta och utvisas tillbaka till Belarus trots att de riskerar långa fängelsestraff, förföljelse och tortyr. Detta står i strid med de åtaganden och förpliktelser som Sverige har när det gäller asylrätten.

Migrationsverket har systematiskt utvisat belarusier de senaste åren, vilket har kritiserats av Sveriges Belarusier, flertalet fackliga organisationer, Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter och andra civilsamhällesorganisationer. År 2022 ansökte 130 belarusier om asyl. 98 procent fick avslag på sin ansökan. År 2023 ansökte 111 belarusier om asyl i Sverige, och av dem fick 95 procent avslag.

Sverige har varit en av de starkaste rösterna inom EU för att stödja demokrati rörelsen i Belarus och införa sanktioner. Hur går det ihop med att utvisa människor som flytt från samma förtryck? En sådan politik riskerar att underminera Sveriges trovärdighet på den internationella arenan.

Anf. 10 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Åhörare! Situationen i Belarus är väldigt allvarlig. Som regering har vi varit väldigt tydliga i vår kritik av regimen men också i vårt stöd till det belarusiska folket och dess frihetskamp och strävan efter demokrati och friheter som vi som lever i ett så fint land som Sverige lätt kan ta för givna. Många människor i världen kan ju inte ta dessa saker för givna.

Jag var själv i Belarus för ganska länge sedan och träffade företrädare för oppositionsrörelsen. Man hoppades då, för knappt 20 år sedan, att regimen skulle gå mot ett snart slut. Så har det inte blivit.

Men vår kritik och vårt stöd ligger fast. Jag har i min roll som statsråd träffat företrädare för oppositionen i Belarus för att tillsammans diskutera vad mer vi kan göra för att hjälpa dem.

Vi har som sagt varit pådrivande både i EU-arbetet för skarpa sanktioner och genom till exempel det svenska biståndet. Vi ger stöd till oppositionella för deras frihetsarbete, någonting som vi har fått bekräftat från oppositionen i Belarus att man sätter stort värde på.

Som Carina Ödebrink mycket väl känner till provas varje asylansökan individuellt av Migrationsverket i en rättssäker process. Vi hade tidigare en ordning där det var politiker som fattade den här typen av beslut. Det blev inte bra. Det blev rättsosäkert. Nu har vi ett rättssäkert system där man kan överklaga sitt ärende till en domstol som fattar beslut. Vi följer de internationella konventioner som finns. Migrationsverket gör också uppdaterade översyner av den här typen av ärenden.

Som statsråd kan jag inte uttala mig om enskilda fall eller påverka bedömningen i enskilda ärenden. Det jag dock kan säga är att Migrationsverket under hösten har gjort en genomgång av asylärenden från Belarus. Jag tror att man kanske ska avvakta resultatet av den innan man uttalar sig alltför tvärsäkert. Jag tror att den kommer att publiceras inom kort. Då får vi också se vad Migrationsverket själva säger om huruvida det finns anledning att göra förändrade bedömningar eller om de bedömningar som har gjorts kvarstår. Ytterst är detta en fråga för Migrationsverket. Det är den ordning vi har i svensk migrationspolitik. Jag förutsätter att Socialdemokraterna fortsätter att stå bakom den.

Rättssäkerheten i migrationsprocessen är en prioriterad fråga för regeringen i stort i vårt arbete. Vi har därför i enlighet med Tidöavtalet gett ett uppdrag till Statskontoret att göra en översyn av hela asylprocessen i syfte att stärka kvaliteten, enhetligheten och rättssäkerheten i asylarbetet. Statskontoret har lämnat ett antal rekommendationer till Migrationsverket. Vi arbetar med att noggrant se till att följa upp myndighetens arbete med de här rekommendationerna.

Anf. 11 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! Självklart ska vi ha en asylprocess som är rättssäker och följer de internationella åtaganden som Sverige har.

Den säkerhets- och geopolitiska situationen i världen har förändrats dramatiskt på bara några år. Vi lever i en ny tid då murar byggs i stället för att rivas och då allt fler människor på vår planet, hela sju av tio, lever i länder som inte fullt ut räknas som demokratiska.

Som ledamot i den svenska delegationen till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, och rapportör för den kommitté som ansvarar för demokrati och mänskliga rättigheter har jag ett särskilt ansvar att bevaka och beskriva kommitténs område men också föreslå åtgärder. Det är viktigare än någonsin att stå upp för de värden och åtaganden som OSSE:s i dag 57 medlemsländer kommit överens om: fred, säkerhet och fria och rättvisa val. Men det är också viktigare än någonsin att Sverige gör vad som ankommer på oss här hemma. Det räcker inte med fina ord från talarstolarna. Det är våra handlingar som räknas.

I svaret på min interpellation säger statsrådet att Statskontoret på uppdrag av regeringen analyserat i vilken mån Migrationsverkets bedömningar i asylärenden är enhetliga och rättssäkra. Statskontorets samlade analys visar att det finns tydliga tecken på att Migrationsverket har svårt att upprätthålla enhetligheten och rättssäkerheten i asylprövningen. Den rättsliga kvaliteten är svag inom alla ärendeslag, men inom asylprövningen har uppföljningen tydliga brister. Regeringen rekommenderas uppdra åt Migrationsverket att komma till rätta med bristerna.

När det gäller asylärenden med koppling till Belarus finns det en allvarlig problematik. I februari 2024 reviderade Migrationsverket landinformationen om Belarus. Den hade dessförinnan inte tagit hänsyn till den förändrade och försämrade situationen med ökad repression och ökat förtryck av befolkningen, vilket hade lett till att beslut fattats på felaktiga grunder. Ändringen av landinformationen har dock tagit tid att implementera. Ärenden som avgjordes innan landinformationen ändrades och som sedan har skickats vidare till migrationsdomstolarna har fortsatt hanterats utifrån den tidigare felaktiga informationen. Kritiken mot myndigheten för hanteringen ledde till att man under hösten skulle göra en genomgång av ärendena från Belarus.

Statsrådet redogör för att den processen är igång. Min fråga är om det har resulterat i en rapport och vad regeringen i så fall ämnar vidta för åtgärder. Nu förstår jag på statsrådets svar att detta ännu inte är färdigt. Men tycker statsrådet att det är rimligt och anständigt – även om inte vi som förtroendevalda ska ge oss in i de enskilda ärendena – att personer som uppenbart riskerar tortyr, fängslande och förföljelse utvisas till Belarus? Där kan ändå regeringen vidta åtgärder på ett generellt plan.

Herr talman! Efter två år med Tidöavtalet är arbetet igång med att genomföra ett paradigmskifte i svensk migrationspolitik. Vi tar tag i ett antal stora problem som har funnits i migrationspolitiken. Den har helt enkelt inte skötts på ett bra sätt. Inte minst handlar det om att Sveriges åtaganden i migrationspolitiken inte har mötts av vår förmåga att klara av integrationen av människor. Våldigt svåra problem har ibland skyfflats under mattan med enkla lösningar. Det har funnits stora problem kring rättsosäkerheten, inte minst kopplat till något jag får många frågor om i dag, nämligen olika gymnasielagar. Dessa har dömts ut på ett väldigt rimligt sätt, eftersom man skötte frågan så illa.

Ansvar för det kan dock inte läggas på mig eller på regeringen. Det får andra ta – tidigare regeringar. Jag hade naturligtvis önskat att situationen vid vårt tillträde för två år sedan varit annorlunda än vad den var. Men det kan jag inte heller påverka, utan det får andra regeringar ta ansvar för.

Vad jag däremot kan ta ansvar för är det arbete vi gör som regering. Därför var det så viktigt att vi redan i Tidöavtalet preciserade att vi skulle göra en ordentlig genomgång av rättssäkerheten i asylprocessen. Vi är inte bara anhängare av en stram migrationspolitik. Vi är också anhängare av en rättssäker migrationspolitik med ordning och reda, kvalitet och effektivitet. Det hade naturligtvis varit förnämligt om det arbetet hade varit gjort tidigare, men så var inte fallet. Nu tar vi tag i det här.

Som jag sa i mitt interpellationssvar arbetar vi med att följa upp Statskontorets rekommendationer. Jag vill dock påpeka för interpellanten att Statskontorets bedömning är att asylprocessen i Sverige är rättssäker. Vi kan vara stolta över vårt system. Det finns många länder där det inte fungerar som det gör i Sverige, med oberoende myndigheter och oberoende domstolar som fattar beslut.

Carina Ödebrink vill att jag ändå ska ge mig in och åtminstone börja tangeras enskilda fall. Jag tänker inte göra det, för det är inte min roll som statsråd. Jag har förtroende för myndigheternas beslutsfattande.

Jag vill också påpeka att Migrationsverket sedan januari 2021 har publicerat omkring 60 rapporter om Belarus. Det är inte bara under vår regeringstid utan även under den socialdemokratiska regeringen som man har gjort den typen av rapporter. Under hösten har man arbetat med en ny genomgång. Jag tänker inte föregripa det arbetet. Jag har inte sett det än, men det ska naturligtvis bli intressant. Finns det brister behöver dessa naturligtvis omhändertas, men vi har ännu inte fått materialet. Jag tänker inte stå här i talarstolen och ägna mig åt olika spekulationer om det ena eller det andra, utan jag föredrar att agera på just fakta. Men vi kommer naturligtvis att följa upp detta om det blir anledning till det.

I övrigt vill jag bara upprepa det jag har sagt om vårt omfattande arbete till stöd för människor i Belarus. Jag har själv träffat företrädare för oppositionen. Vi använder också det svenska biståndet för att hjälpa till. Vi har också varit väldigt tydliga i vår kritik mot regimen i Belarus och pådrivande i EU-kontext för att just införa, behålla och skärpa de internationella sanktioner som finns så att människor i Belarus får det som de förtjänar, nämligen frihet och demokrati.

Anf. 13 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! Nu är nu. Jag tycker att det är viktigt att säga det, herr talman. Nu har regeringen suttit i drygt två år med stöd av Sverigedemokraterna. Vi vet vad de har för syn på migrationspolitiken.

Nu är det statsrådets ansvar att inte bara svara mig och Socialdemokraterna utan att också ge ett svar till de människor som är otroligt oroliga ute i landet när det gäller just asylprövningen.

Det handlar inte om att tangera något område som man inte ska vara inne på. Det handlar om att regeringen kan verka proaktivt genom styrning av Migrationsverket och med tydlig hand visa vad man har för ambitioner på det här området. Sedan ska naturligtvis den sedvanliga processen fungera.

Belarus går mot ett presidentval i januari. Europaparlamentets delegation för förbindelserna med Belarus har i ett uttalande sagt att det är otroligt viktigt att länder nu står upp för Belarus suveränitet och oberoende och att vi gör vad vi kan för att stötta landet i samband med valet.

Det handlar också om vad vi kan göra här hemma. Vad kommer det nya valet att innebära när det gäller situationen i Belarus och utanför? Det vet vi inte ännu.

Jag vill verkligen uppmana regeringen till att vidta åtgärder och att säkerställa att de människor som behöver asyl och söker skydd i Sverige också kan få det.

Anf. 14 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Vad har regeringen för intentioner med migrationspolitiken? frågar Carina Ödebrink. Jag kan bara hänvisa till Tidöavtalet som till nästan en tredjedel handlar om just migrationspolitik.

Jag skulle säga att vi är väldigt tydliga med det paradigmskifte som vi nu genomför. Vi tar tag i ett stort antal problem som har funnits i migrationspolitiken som inte har skötts på ett bra sätt tidigare.

Vi ser stora brister i vår möjlighet att klara integration av människor som har kommit till Sverige. Det har tidigare låtit som att det nästan inte finns någon gräns för antalet människor som Sverige kan klara av integrationen för.

Det är också kopplat till problem med effektivitet och rättsosäkerhet. Det är just därför som regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att göra en genomgång av situationen. Det är vi i den här regeringen som gör detta.

Vi hade kanske varit i en annan situation om tidigare regeringar hade agerat annorlunda, men det kan inte jag ta ansvar för. Nu ser vi till att göra detta. Vi har fått rapporten, och vi följer upp rekommendationerna. Det är viktiga rekommendationer.

Jag vill påpeka en sak. Vi har en rättssäker migrationspolitik i Sverige. Jag får ofta kritik från Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet för att den inte skulle vara det.

Hittills har jag uppfattat att Socialdemokraterna har haft en samsyn med oss om att vi ska värna den modellen. Men ibland ställer jag mig frågande till om den samsynen fortfarande finns kvar. Det är viktigt att det är så. Annars kommer vi inte att kunna klara att hålla i en stram migrationspolitik över tid. Det vore mycket dåligt för Sverige.

Migrationsverket arbetar just nu med att göra ännu en nödvändig översyn av ärendena från Belarus. Vi har inte fått det arbetet än. När vi får det kommer vi naturligtvis att titta på det väldigt noggrant.

Är det så att det finns brister i arbetet är jag den förste att säga att det måste korrigeras. Men vi har fortfarande inte fått det materialet på plats. Jag tror att det kommer i närtid. Tack så mycket för interpellationen, Carina Ödebrink!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2024/25:50
13 december

Svar på
interpellationer

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:249 om uppgörelsen om informationsplikten

Anf. 15 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Linus Sköld har frågat mig om jag kan garantera att regeringen inte tänker ta några initiativ till att lagstifta om att lärare, sjuksköterskor, socialsekreterare och annan personal i välfärden ska bli skyldiga att ange papperslösa till polis och Migrationsverket. Linus Sköld har också ställt frågan vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta med anledning av den uppgörelse som fick Sverigedemokraterna att gå med på så stora undantag.

Utredningen om stärkt återvändandeverksamhet presenterade sitt slutbetänkande (SOU 2024:80) den 26 november 2024. Utredningen har haft i uppdrag att se över delar av regelverket kopplat till återvändande. Bland annat föreslår utredningen ett utökat informationsutbyte för ett antal myndigheter, i syfte att stärka arbetet med att verkställa avlägsnandebeslut och motverka olovlig vistelse i landet. Förslaget innebär bland annat att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten och Skatteverket ska lämna uppgifter om en utlännings till Polismyndigheten, om det finns anledning att anta att utlänningsen inte har rätt att vistas i Sverige. Utredningen bedömer att det utökade informationsutbytet inte bör gälla för hälso- och sjukvården, skolan och socialtjänsten.

Regeringen är överens om att åstadkomma en ansvarsfull migrationspolitik. Ett välfungerande återvändande är en viktig prioritering för regeringen, och återvändandeutredningen innehåller viktiga förslag för att åstadkomma det. Regeringen avser att gå vidare med utredningens förslag. I det ingår att undanta ovan nämnda verksamheter, samt bibliotek, från informationsplikten.

Regeringen lägger om den svenska migrationspolitiken i enlighet med Tidöavtalet. Det är ett omfattande arbete som bland annat skärper regelverket, skapar ordning och reda samt minskar antalet asylsökande till Sverige. Regeringen kommer att fortsätta genomföra det som är överenskommet i Tidöavtalet.

Anf. 16 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Det här handlar om den sedan länge, under hela mandatperioden, omdebatterade angiverilagen. Bakgrunden till detta är att följande

punkt fanns i Tidöavtalet: ”Lämna förslag till en ordning med informationsutbyte och anmälningsplikt mellan Polisen och myndigheter som kan antas komma i kontakt med personer som befinner sig illegalt i landet. Kommuner och myndigheter ska vara skyldiga att informera Migrationsverket och Polismyndigheten när de kommer i kontakt med personer som vistas i Sverige utan tillstånd. Det innebär att myndigheter som en person kan komma i kontakt med får ett ansvar för att säkerställa personens lagliga rätt att vistas i Sverige. Genom informationsplikten ska möjligheterna att leva i landet utan tillstånd försvåras. Det kan finnas situationer där en anmälan skulle strida mot ömmande värden, till exempel i sjukvården. Undantag från informationsplikten behöver därför utredas närmare.”

Det är ett direkt citat från Tidöavtalet som SD-regeringen tecknade och som är grunden för regeringens tillkomst över huvud taget. Detta möttes av omfattande protester. Facken har aldrig varit så enade någonsin som när de tog strid för att slippa ange sina patienter, sina klienter, sina elever och barnen i förskolan.

Oppositionen, som Tidögänget brukar kritisera för att vara splittrad, var i denna fråga totalt enig. Till och med Liberalerna sa att de var helt säkra på att även skolan skulle komma att undantas förutom sjukvården, som exemplifierades som att det här skulle kunna finnas ömmande värden.

Debatten rasade. Regeringen tillsatte en utredning. Debatten fortsatte att rasa. Manifestationer hölls i städer runt om i landet. Slutligen kom då den här hösten.

Den inleddes med att Patrick Reslow, som är Sverigedemokraternas utbildningspolitiska talesperson, sa bergfast i Altinget den 22 oktober att de tänkte sätta hårt mot hårt när det gällde angiverilagen. Inga undantag skulle medges.

Klipp till den 26 november och pressträffen då regeringens särskilda utredare levererade sina förslag om hur detta skulle bli. Det fanns stora undantag i dessa förslag, som Johan Forssell mycket riktigt redogjorde för i sitt svar.

Det som förvånade alla i oppositionen och alla som har varit rädda för detta, alla som har gjort motstånd under vägen, var att regeringen samtidigt sa att de tänkte leverera ett lagstiftningsförslag i enlighet med vad utredningen har föreslagit och undanta lärare, läkare, sköterskor och socialsekreterare från plikten att ange sina elever och patienter.

Då kunde allt ha varit gott. Då kunde alla vi som har gjort motstånd mot detta känna oss trygga. Eller så kunde vi lyssna på Ludvig Aspling i *Ekot* samma dag när han sa att detta förvisso inte var vad Sverigedemokraterna hade velat se – ni kommer väl ihåg vad Patrick Reslow sa tidigare – men att de ändå kände sig nöjda.

Då finns två tänkbara alternativ: Antingen kommer frågan tillbaka i ny skepnad, och lärare, läkare och sköterskor kommer att bli tvungna att ange, eller så har Johan Forssell gett Sverigedemokraterna någon annan ondhets-signalerings.

Jag tycker att han är skyldig att ge transparens. Vad är det som har hänt?

Vad är det som har hänt? frågar Linus Sköld. Det som har hänt är att Sverige har fått en regering som tar tag i problemen i migrationspolitiken och som inte sopar dem under mattan.

Vi hade åtta år med socialdemokratiska regeringar som lät Miljöpartiet tillsammans med Vänsterpartiet och Centerpartiet styra väldigt mycket av politiken. Resultatet blev därefter. Det blev en migrationspolitik som inte var rättssäker, med nivåer som omöjliggjorde att man skulle klara integrationen. Vi ser en lång rad integrationsproblem i Sverige, som är uppenbara åtminstone för svenska folket. Vi ser också ett stort antal andra problem.

Ett sådant problem är det som jag noterar att interpellanten inte verkar fästa någon särskild vikt vid i sin interpellation, nämligen det omfattande skuggsamhälle vi har i dag. Väldigt många människor uppehåller sig i Sverige trots att de har fått ett beslut om utvisning. De har inte laglig rätt att vara i Sverige.

Grunden för en reglerad migrationspolitik är att man upprätthåller principen att personer inte ska vara här om de inte har laglig rätt. Det gjorde inte den tidigare S-regeringen, och jag kan bara beklaga det. Problemen sopades under mattan. Vi fick rättsosäkra gymnasielagar och många andra problem. Men vi tar tag i detta.

En sådan sak som regeringen nu gör tillsammans med att vi exempelvis bygger ut förvarsplatserna och tar fram ett nytt regelverk för inre utlänningskontroller är att vi också ser till att våra myndigheter börjar dela information med varandra. Jag noterar att detta väcker mycket kritik från interpellanten och Socialdemokraterna, men jag tror att det här är väldigt viktigt. Jag tror att svenska folket tycker att detta är ganska anmärkningsvärt, och kanske till och med stötande. Det handlar alltså om personer som inte har rätt att vara i Sverige och som har ett utvisningsbeslut, men det går inte att verkställa beslutet för att det saknas information – trots att en annan myndighet har precis den informationen.

Vi måste få det här att fungera. Om vi inte gör det kommer vi att få ett skuggsamhälle som biter sig fast och cementeras. Den situation vi ärvde var att uppemot 50 000 eller 100 000 människor lever i Sverige utan laglig rätt. Det var den situation vi fick ta över. Det var det som Socialdemokraterna tidigare hade sopat under mattan.

Jag vill påpeka att väldigt många i den här gruppen lever i stor utsatthet. Många kvinnor far väldigt illa, och många barn växer upp i mycket svår trångboddhet och utsatthet. Man kan göra som man har gjort tidigare – sopa problemen under mattan och säga att man inte ska tag i dem. Eller så gör vi det! Vi ser till att ge myndigheterna de verktyg som de behöver så att de kan börja dela information med varandra.

Här har regeringen gjort ett väldigt noggrant arbete. Utredningen har hållit på i nästan två års tid och tittat på de här sakerna, lyssnat på Migrationsverket, lyssnat på polisen och lyssnat på myndigheterna. Vad är det för information som behövs? Vilken information kan man dela?

Jag tycker att resultatet har blivit väldigt bra. Det är en mycket genomarbetad utredning på drygt 800 sidor. Den kommer nu att gå ut på remiss, och regeringen kommer att ta fram en proposition.

Regeringen sa redan på pressträffen att vi kommer att respektera de undantag som utredaren föreslår. Det är välbalanserat, just eftersom vi

tidig sa att den information som ska delas ska vara effektiv. Den ska betyda någonting och syfta till någonting. Man ska uppnå ett resultat. Jag tycker att utredaren på ett bra sätt har beskrivit vilken information det är som behövs och inte.

Jag ser fram emot att ta detta vidare. Regeringen tänker fortsätta att genomföra bra politik för Sverige. Vi tänker fortsätta att lägga om migrationspolitiken till en nivå där Sverige får en möjlighet att klara integrationen så att vi inte får den typ av segregation och utanförskap som växte fram så kraftigt när helt andra beslut tidigare fattades.

Det är nämligen så, Linus Sköld, som jag tror att svenska folket vill att man tar ansvar för Sverige.

Anf. 18 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Tack, Johan Forssell, för ett svar! Det är dock inte svaret på frågan som jag ställer.

Johan Forssell oroar sig över att Miljöpartiet fick styra den socialdemokratiska regeringens migrationspolitik. Jag oroar mig för att Sverigedemokraterna får styra Johan Forssell. Det är det som är min kärnfråga här.

Kan Johan Forssell garantera att lärare aldrig kommer att bli skyldiga att ange sina elever? Kan han garantera att sjuksköterskor inte ska bli skyldiga att ange sina patienter? Kan Johan Forssell garantera att han inte kommer att lägga fram några sådana förslag under den här mandatperioden? Det är min första fråga. Den är mycket tydlig. Det handlar om ja eller nej.

Den andra frågan är: Vad fick Sverigedemokraterna? Sverigedemokraterna fick inte en absolut angiverilag där alla offentligtanställda ska vara skyldiga att ange vid varje givet tillfälle; de fick ge sig på den punkten. Men vad fick de då? Varför är de nöjda med uppgörelsen?

Jag tycker att Johan Forssell för transparensens skull och för alla som har engagerat sig i frågan är skyldig att ge ett svar. På vilket sätt kommer den att komma tillbaka – denna ondhetssignalerande politik som tillgodoser Sverigedemokraternas linje i frågan?

Det är enkla frågor, och Johan Forssell borde bemöda sig om att upplysa allmänheten om vad det är som har hänt i stället för att oro sig över huruvida vår regering styrdes av Miljöpartiet eller Socialdemokraterna.

Johan Forssell säger att skuggsamhället är ett stort problem och menar att Socialdemokraterna vill sopa det under mattan. Det är inte ens nära sanningen. Skuggsamhället är ett stort problem; det tycker även jag. Men jag är helt övertygad om att det inte är genom att göra elever rädda för att gå till skolan som vi kommer att motverka skuggsamhället. Det är inte heller genom att göra människor rädda för att söka vård om de är sjuka eller har skadat sig. Det kommer inte att motverka skuggsamhället, utan det kommer tvärtom att befästa det.

Därför är det så otroligt viktigt att Johan Forssell kan garantera att välfärdens personal inte kommer att underställas en skyldighet att ange patienter, elever, brukare och klienter. Kan Johan Forssell garantera att förslaget inte kommer tillbaka i ny skepnad? Och vad fick Sverigedemokraterna?

Anf. 19 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Linus Sköld tycker inte att man ska ondgöra sig över vad tidigare regeringar har gjort. Det kan jag förstå mot bakgrund av det resul-

tat och facit vi fick se efter åtta år med rödgrön regering. Jag kan förstå att Linus Sköld tycker att det är jobbigt och att vi inte ska prata om det.

Men det var ändå den situation som vi ärvde. Den berodde på socialdemokratiska beslut, eller kanske snarare på frånvaron av socialdemokratiska beslut. Det handlade om den regering som Linus Sköld stödde och som lät Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet styra och ställa. Det var precis dessa beslut som ledde fram till den situation vi har i dag.

Vad gjorde den tidigare S-regeringen kring detta? Ingenting. Man satt helt passivt med armarna i kors och bara lät skuggsamhället växa i år efter år. Ser Socialdemokraterna ens problemen med skuggsamhället? Ser Socialdemokraterna ens den utsatthet som finns i den här gruppen? Ser Socialdemokraterna ens att om man inte upprätthåller principen att det ska vara skillnad på ja och nej, herr talman, har man ingen reglerad invandring? Och det kanske inte heller är vad Socialdemokraterna vill.

Jag noterar att Socialdemokraterna vill bilda regering med tre partier, som hela tiden vill föra svensk migrationspolitik i en helt annan riktning än den som vi för den i. Vi ska alltså återgå till den typ av politik som gällde tidigare, som försatte Sverige i en mycket svår situation. Svenska folket ser varje dag problemen med utanförskap, segregation, kriminalitet och otrygghet. Det var den situationen vi ärvde, och det är vad vi försöker att hantera genom att inte sopa problemen under mattan utan i stället ta tag i dem.

Jag ska för tredje gången upprepa vad vi ska göra med utredningen om informationsplikten. Vi ska respektera de undantag som finns. Det stod i mitt svar, jag har sagt det här och jag säger det gärna en gång till: Med de undantag som finns avser vi att gå vidare. Det sa vi för övrigt redan samma dag som vi tog emot utredningen.

Jag kan också garantera Linus Sköld att vi kommer att gå vidare med Tidöavtalet med det paradigmskifte som vi genomför i migrationspolitiken. Det står där svart på vitt vad vi tänker göra och vad vi inte tänker göra.

Vad vi inte tänker göra är att återvända till den politik som gällde tidigare. Den försatte Sverige i en mycket svår situation. Eftersom jag nu har svarat på Linus Skölds frågor är nu frågan om Linus Sköld kan garantera mig att om det skulle bli regeringsskifte en S-ledd regering inte skulle hantera frågorna så som de gjorde förra gången, nämligen genom rättsosäkra gymnasielagar. Lagrådet dömde ut dem och sa att gränsen för vad som är acceptabelt hade nåtts. Dessa lagar försatte Sverige i en svår situation, där man inte respekterade den grundläggande principen att det ska vara skillnad på ett ja och ett nej i migrationspolitiken. Det var så det såg ut, och det är de problemen vi har fått ärva och nu tar tag i.

Jag svarade på Linus Skölds frågor. Nu ser jag fram emot ett tydligt svar här. Kan en S-ledd regering tillsammans med Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet garantera att man inte kommer att genomföra precis den typen av rättsosäker politik med nya gymnasielagar som den tidigare socialdemokratiska regeringen genomförde? Ett ja eller nej skulle passa bra även där.

Anf. 20 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! När det kommer till att hantera tidigare regeringars förändringar vet Johan Forssell likaväl som jag att det var alliansregeringen med Johan Forssells eget stöd i kammaren som genomförde den liberalaste

Prot. 2024/25:50
13 december

Svar på
interpellationer

migrationspolitiken och arbetskraftsinvandringen. Det är Johan Forssell som svarade för öppna era hjärtan-politiken som fördes under åren 2006 till 2014. Det är den politiken han nu har att hantera.

Låt oss lämna detta därhän! Sedan kan vi se om jag kan få ett svar. Jag fick inte det. Johan Forssell påstår att han har svarat på mina frågor, men jag har fortfarande inte hört honom säga att han kan garantera att lärare inte ska tvingas ange sina elever och att han kan garantera att sköterskor inte ska tvingas ange sina patienter. Jag har inte heller hört honom svara att han inte kan garantera det och att vi får se vad som händer. Om han inte svarar ja eller nej på frågan, hur ska vi då kunna lita på vad Johan Forssell kommer att göra nu? Vi vet inte vad han har gett Sverigedemokraterna. Det redogör han inte för, utan han säger att de ska fortsätta med Tidöavtalet.

Jaha! Det står i Tidöavtalet att det ska införas en angiveriskyldighet för offentliganställda. Kan han garantera att välfärdens personal inte kommer att tvingas ange sina brukare, patienter eller elever? Snälla! Kan han ge ett svar på hur han tog sig ur knipan och vad han gav Sverigedemokraterna för att de skulle släppa på det absoluta kravet på införande av en angiverilag – som för tankarna till Nazityskland?

Anf. 21 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Jag är mållös; att höra en företrädare från Socialdemokraterna tala med referenser till Nazityskland i debatten! Det är helt bisarrt. Är det så Socialdemokraterna vill föra debatten? Innebär detta att myndigheter som talar med varandra är att likna vid Nazityskland? Jag har aldrig hört något så dumt.

Jag vill påpeka för Linus Sköld att utredningen startades under en socialdemokratisk regering. Var den också besläktad med Nazityskland? Det är så dumt så att klockorna stannar. Jag har aldrig hört något så märkligt.

Jag var tydlig redan på pressträffen när vi tog emot utredningen med att undantagen ska gälla. Det är en fyrpartiöverenskommelse, och det framgick av svaret. Behöver jag säga det en gång till? Det framgår av svaret.

Problemen vi nu tar tag i är skapade av åtta års oförmåga hos Linus Sköld och den tidigare S-ledda regeringen att ta tag i problemen. Där vill jag vara generös och ge ännu ett tydligt besked framåt. Det är inte bara så att vi tänker genomföra Tidöavtalet med det paradigmskifte som vi nu ser i migrationspolitiken. Det är också så att vi aldrig tänker återgå till den dåliga rättsosäkra migrationspolitik som rådde under ledning av Socialdemokraterna. Den försatte Sverige i en svår situation som skapade stor otrygghet och utsatthet. Svenska folket ser varje dag att dålig integration skapar stor otrygghet runt om i Sverige. Det låter som att det är detta vi ska återvända till.

Detta är bekymmersamt. Att få höra referenser till Nazityskland gör mig verkligen bedrövad. Är det så Socialdemokraterna tänker föra debatten om skuggsamhället? Det vore mycket dåligt för Sverige.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 22 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig om jag och regeringen kommer att uppfylla vårt löfte till väljarna och mer än halvera vargstammen.

Jag vill inleda med att säga att det är tydligt att regeringens insatser redan har gett resultat. Vi har redan en mindre vargstam i dag än när regeringen tillträdde. Regeringen har vidtagit flera åtgärder. Bland annat har Naturvårdsverket som svar på ett regeringsuppdrag uppdaterat riktlinjerna för skyddsjakt, vilket ökar möjligheterna att skydda tamdjur och hundar.

Regeringen har även förtydligat ett regeringsuppdrag gällande hur vargens referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet skulle kunna vara i enlighet med riksdagens tillkännagivande och inom det intervall på 170–270 individer som angavs i propositionen *En hållbar rovdjurspolitik*. I redovisningen av uppdraget framgår också under vilka förutsättningar referensvärdet kan vara i den lägre delen av intervallet.

Vidare har regeringen tillsammans med en rad andra länder drivit ett påverkansarbete inom EU som resulterat i att EU tillsammans med andra länder lyckats sänka vargens skyddsstatus i Bernkonventionen.

Som nyligen aviseras avser regeringen att besluta att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för varg ska rapporteras som 170 individer vid nästa rapportering enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet under 2025. Naturvårdsverket kommer att ges i uppdrag att rapportera det värdet när myndigheten fullgör Sveriges internationella rapportering i frågan.

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att utreda och lämna förslag på vilka ytterligare förvaltningsåtgärder som krävs för att den svenska vargstammen ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet vid ett referensvärde om 170 individer. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2025.

Baserat på redovisningen från Naturvårdsverket avser regeringen att fatta beslut som innebär att ansvariga myndigheter får i uppdrag att vidta de särskilda förvaltningsåtgärder som referensvärdet förutsätter och som är nödvändiga för att inledningsvis minska vargstammen till 270 individer för att därefter – i takt med att de särskilda förvaltningsåtgärderna vidtas och så snart som möjligt – minska stammen ned mot referensvärdet, samtidigt som möjligheterna till licensjakt upprätthålls och riktlinjerna kring skyddsjakt inte skärps.

Vargen ska ha förutsättningar för att långsiktigt finnas i Sverige, och vi har EU-rättsliga förpliktelser att leva upp till, men det behöver vara en betydligt mindre vargstam än i dag.

Anf. 23 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag vill tacka för att landsbygdsministern äntligen kommer till kammaren och diskuterar denna viktiga fråga. Orsaken till den kommentaren, herr talman, är att jag lämnade in denna interpellation i oktober och vi hade en bokad tid i början av november, som landsbygdsministern sedan av något outgrundligt skäl inte höll sig till utan bokade av. Jag fick ett märkligt svar om att skälet till dröjsmålet var att det var fullbokat i kammaren. Det är lite knepigt eftersom vi faktiskt hade en inbokad tid för debatt i början av november.

Svar på
interpellationer

Jag säger detta för att jag lyfte denna debatt när jag fick se resultatet av landsbygdsministerns politik. Min fråga gällde om man skulle uppfylla sitt löfte om att mer än halvera vargstammen. Detta har landsbygdsministern inte svarat på i sitt inledande svar här, herr talman, och han har inte heller i praktiken, i sin gärning som landsbygdsminister, kunnat leverera detta. Det enda som landsbygdsministern har halverat är tilldelningen vid vargjakt.

När landsbygdsministern tillträdde fanns ett beslut från länsstyrelserna från tiden innan landsbygdsministern fick ansvar för dessa frågor, när den socialdemokratiskt ledda regeringen fortfarande hade ansvaret för dem, om licensjakt på 75 vargar inför jaktåret 2023. I de beslut som har tagits sedan landsbygdsministern fick ansvar för dessa frågor har vargjakten mer än halverats, till en tilldelning på 36 vargar jaktåret 2024.

När jag – och inte bara jag utan även oroade djurägare, jägare och landsbygdsbor – fått besked om att landsbygdsministerns politik inför jaktåret 2025 innebär en ytterligare sänkning av antalet tilldelade vargar för licensjakt till 30 individer skrev jag denna interpellation i oktober. Det är nämligen väldigt många oroade väljare som frågar mig vad det är som pågår. Varför halveras tilldelningen av varg inför vargjakten i stället för att vargstammen halveras?

Nu har mer än halva mandatperioden, när landsbygdsministern haft ansvar för dessa frågor, gått. Vi kan hela tiden se att problemen finns. Tamboskap, hästar, får, nöt, katter och hundar dödas av varg. Jakt med lös hund är svårt att bedriva i stora områden i Sverige. Det är svårt att ha betande djur. Jag har grannar som har får på bete men drar tillbaka dem för att man inte vågar ha dem långt från gården eftersom man inte kan skydda sig mot varg.

När man lever i en sådan situation, där vargen gör oerhört stor skada och kostar oerhört mycket pengar och det finns ett löfte från landsbygdsministern om att ta tag i dessa problem och göra något åt dem men inget sker i verkligheten, är det klart att landsbygdsministerns väljare blir oroliga och undrar om löftet till väljarna om att mer än halvera vargstammen verkligen kommer att uppfyllas. Denna fråga kvarstår, och jag kommer att fortsätta ställa den till landsbygdsministern tills det löftet faktiskt är uppfyllt.

Anf. 24 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Denna interpellation skulle ha besvarats den 14 november. Vi fick besked om att det då var fullt i kammaren. Jag gissar att sådant kan ske, men det kan väl ledamoten ta med herr talmannen eller någon annan, gruppledaren kanske, vid tillfälle. Men det är den information jag har. Jag vet dock att vi erbjöd oss att ta debatten den 15 november, alltså dagen efter – jag vet att det inte är bra att vara sen, men det var ändå dagen efter – och sedan även den 29 november, men interpellanten tackade nej till dessa datum, av någon anledning som säkert är ytterst relevant. Men jag tycker att det vore klädsamt att mer hålla sig till sanningen och beskriva hela förfarandet i stället för att få det att verka som att jag skulle värja mig för en debatt med Socialdemokraterna om varg, vilket jag absolut på inget sätt gör.

Patrik Björck och jag har diskuterat vargfrågan tidigare i kammaren, på ett sätt som har förvånat mig. Men det är ändå lite glädjande att en socialdemokratisk företrädare kan vara så tydlig när det gäller vargpolitiken och ambitionerna. Jag tror att det i grunden är bra att vi har en bred enighet i Sveriges riksdag om vad vi vill göra. Men Patrik Björck vet också hur komplicerad förvaltningen av varg är och vilka regler som omgärdar vargpolitiken, nationellt men också på EU-nivå.

Det är alldeles rätt att tilldelningen inte har varit lika stor som 2022. Det beror på att vi har ett referensvärde, som bryts ned på de olika områdena. Utifrån gällande regler fattar länsstyrelserna beslut om hur stor jakt vi kan ha. Om Patrik Björck hade varit lika pådrivande tidigare och den förra regeringen 2019, när vi senast hade möjlighet att ändra referensvärdet för varg, hade sett till att göra det hade vi nog inte behövt ha denna debatt. Då hade vi kanske kunnat halvera vargstammen redan tidigare.

Nu kräver detta förändringar. Vi har också sett att det kan vara relativt centralt att vi får till en förändring av skyddsstatusen för varg, till att börja med i Bernkonventionen, vilket är en förutsättning för att kunna ändra art- och habitatdirektivet, innan vi kan ändra referensvärdet i Sverige. Regeringen har redan avisat att vi vid nästa möjliga tillfälle kommer att anmäla ett referensvärde på 170 individer. Detta kan vi göra utifrån det jag beskrev i mitt inledande svar.

Anf. 25 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Landsbygdsminister Peter Kullgren tar upp detta med komplicerade regler och EU och att det är myndigheterna som styr så att han inte har något inflytande över vargpolitiken. Då kanske man inte ska utfärda den typen av vallöften om att mer än halvera vargstammen, för då får man faktiskt ta ansvar för att leverera på detta. Ja, herr talman, jag är medveten om att reglerna är komplicerade och att EU är ett bekymmer när det gäller denna typ av frågor. EU är en organisation som många gånger är till nytta, men i just dessa frågor är EU faktiskt ett problem – det kanske jag och landsbygdsministern kan vara överens om.

Men landsbygdsministern har faktiskt möjlighet att styra sina myndigheter – att ta befälet i frågan. Dessutom har landsbygdsministern och regeringen ett ansvar för att uppfylla sina vallöften. Och ger man ett vallöfte om att mer än halvera vargstammen får man bara se till att ordna det. Sedan inser jag, herr talman, att det kan vara bekymmersamt att leverera på vallöften, oavsett vilka de är. Det kan vara bekymmersamt på grund av att regelverket styrs på EU-nivå. Man kanske inte som regering hittar rätt verktyg för att styra myndigheter och annat i syfte att genomföra sina vallöften. Men man är ändå skyldig sina väljare att genomföra vallöfterna.

Faktum är att det när den socialdemokratiska regeringen styrde kom beslut om tilldelning av 75 vargar inför jaktåret 2023. Därefter har antalet sjunkit för varje år, och jag vet att folk på landsbygden är otroligt frustrerade över att se denna utveckling. Skadorna som vargen orsakar på tam-boskap, för jägare och på hundar finns kvar. Skadorna på den biologiska mångfalden eftersom betet upphör på stora områden i Sverige finns kvar.

Alla skador finns kvar, och kostnaderna finns kvar. Men jakten bara minskar och minskar. Kan landsbygdsministern här i riksdagens kammare lova att vi dubblar licensjakten på varg nästa år? Då kanske vi kommer upp till de socialdemokratiska nivåerna på 75 stycken och mer än för-

dubblar vargjakten. Skulle man kunna få ett sådant löfte så jag kan åka hem till väljarna i min valkrets och säga att vi har en landsbygdsminister som faktiskt tar detta problem på allvar? Det skulle vara något att eftersträva. Då kanske landsbygdsministern och jag skulle kunna komma överens. Då kanske vi skulle kunna debattera andra frågor här i kammaren än det här vallöftet, som landsbygdsministern än så länge inte har lyckats uppfylla.

Nu har landsbygdsministern lite tid kvar på mandatperioden. Förhoppningsvis får vi se steg tas åt rätt håll. Men än så länge är det bara jakten som halveras. Det är bara detta som är resultatet av landsbygdsministerns politik.

Anf. 26 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag uppskattar som sagt Patrik Björcks engagemang i den här frågan. Men det är ändå lite intressant att tala om varg med en socialdemokratisk riksdagsledamot. Under sju av åtta år i regeringsställning gjorde Socialdemokraterna inte någonting, utan det var först under det sista året, när Socialdemokraterna var ensamma i regering, som man lade fram ett uppdrag med något slags inriktning på att verkställa det som riksdagen så många gånger tillkännagivit.

Under den mandatperioden ökade antalet vargar med 150 individer i Sverige. Det är brist på initiativ för att hålla vargstammen i schack och brist på initiativ till mer flexibel skyddsjakt, något som nu finns på plats, som har lett till de hemskheter som Patrik Björck talar om. Det handlar om rivna tamdjur, rivna jakthundar och bönder som inte vågar expandera sin livsmedelsproduktion av rädsla för vargen.

Avsaknaden av initiativ och detta att man lät vargstammen öka med 150 individer i Sverige är det arv som jag nu försöker städa upp på ett ordentligt sätt.

Det var inte många som trodde att det skulle vara möjligt att ändra art- och habitatdirektivet eller Bernkonventionen. Nu ser det ut som om vi får igenom detta med brett stöd från övriga europeiska länder och med brett stöd i Bernkonventionen.

Vi kan inte ändra referensvärdet gentemot EU när vi vill. Den makten besitter inte jag, och det vet ledamoten såklart. Däremot hade den förra regeringen möjlighet att ändra referensvärdet 2019, men det valde man att inte göra. Nästa tillfälle att göra det är 2025, och vi i regeringen har redan nu aviserat vad vi kommer att göra. Vi kommer att lämna ett referensvärde på 170 individer.

Anf. 27 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Då hoppas jag att jag i landsbygdsministerns slutanförande kan få ett klart besked när det gäller den fråga jag ställde. Frågan var: Kommer landsbygdsministern att uppfylla sitt löfte till väljarna att mer än halvera vargstammen? Kan jag få ett klart svar på den frågan? Då skulle vi vara väldigt överens, och det är ju alltid trevligt när man kan vara överens här i kammaren.

Då måste landsbygdsministern åtminstone närma sig de siffror på tilldelning av licensjakt som fanns under den tid då den socialdemokratiska regeringen hade ansvar för vargpolitiken. Det är enkelt att svara: Kommer

landsbygdsministern att uppfylla sitt vallöfte? Kan jag få ett ja eller nej på den frågan?

Om jag får ett ja är vi väldigt överens. Då kommer vi kanske att ha andra debatter, men vi kommer att kunna slippa ha den här typen av debatter i kammaren. Då skulle ingen vara gladare än jag. Det finns många andra viktiga landsbygdsfrågor att diskutera, men just den här frågan skulle det vara skönt att få städa undan.

Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Alla de åtgärder som jag nämnde i mitt inledningsanförande är åtgärder för att nå målet om en minskad vargstam. 170 individer är lite drygt en halvering av vargstammen utifrån det läge som vi har nu. Men jag tänker inte stå här och svara ja eller nej på frågan, och det tror jag att ledamoten förstår.

Jag har redovisat varje steg vi har tagit och kommer att ta för att ha en vargstam som siktar på 170 individer. Det motsvarar gott och väl en halvering av vargstammen.

Men alla delar i detta styr jag inte själv över. Jag kan inte säga att myndigheterna ska fatta beslut efter min pipa, för då skulle jag ministerstyra på ett sätt som troligtvis skulle leda till att ledamoten skulle anmäla mig till konstitutionsutskottet. Det nöjet ska jag inte erbjuda ledamoten.

När regelverket är på plats, art- och habitatdirektivet är ändrat och vi har fått ett nytt referensvärde godkänt har vi alla möjligheter att öka jakten och reducera vargstammen kraftigt. Det behöver Sveriges landsbygd och Sveriges bönder verkligen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2024/25:236 om försök med skyddsjakt på säl och skarv

Anf. 29 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Kenneth G Forslund har frågat mig om jag är beredd att ge direktiv i regleringsbrev för 2025 till Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket att införa ett försöksområde i 8-plus fjordar-området för skyddsjakt på säl och skarv.

Jag vill inleda med att säga att havet utgör en oundgänglig resurs som ger många nyttor för människan och samhället. Situationen för ekosystemen i våra hav är ansträngd och allvarig, vilket främst visar sig genom dålig beståndstatus hos viktiga fiskbestånd och att storleksfördelningen för flera bestånd är förskjuten till små individer. Förvaltning av livsmiljöer, av fisk och av predatorer som säl och skarv hänger tätt samman.

Havsmiljöpropositionen (prop. 2023/24:146) anger regeringens inriktning för havsmiljöpolitiken, bland annat hur en hållbar fiskförvaltning samt förvaltning av predatorer ska kunna integreras starkare i och växelverka med havsmiljöarbetet.

Fiskbestånden i kustområdena behöver stärkas långsiktigt, inte bara i 8-plus fjordar-området utan längs med hela Sverige. Regeringen bedömer att det behövs en helhetssyn för att skapa möjligheter för fiskbestånden att

Prot. 2024/25:50
13 december

Svar på
interpellationer

utveckla en naturlig beståndsstruktur med stora individer och bestånd på hållbara nivåer. Både säl och skarv kan ha en betydande reglerande effekt på vissa fiskarter, särskilt i kustområden och i situationer där bestånden av rovfiskar är små. Detta gäller framför allt i Östersjön, där sälens och skarvens sammantagna uttag av fisk bedöms kunna vara i paritet med eller i vissa fall utgöra en dubbelt så stor påverkansfaktor som fisket. Säl och skarv ger också stor påverkan på det småskaliga kustnära fisket.

Förvaltningen av fisk och dess predatorer som säl och skarv bör ingå i en ekosystembaserad havsförvaltning för att tillgodose alla tre hållbarhetsdimensionerna. För att lättare kunna uppnå detta behöver ett flertal åtgärder vidtas.

EU-förbudet mot handel med sälprodukter, som hindrar tillvaratagandet av sälar, behöver tas bort. Sälar måste kunna tas till vara på samma sätt som övrigt vilt. Incitamenten för säljakt behöver stärkas och jakten utvidgas. Vidare behöver internationella rekommendationer om sälförvaltning anpassas till behovet av beståndsreglerande jakt på säl. Sverige arbetar inom Helcomsamarbetet för att en översyn ska genomföras av nuvarande rekommendation om bevarande av säl.

Sverige ska utöver detta verka för att allmän jakt på skarv införs genom att driva frågan om att lista skarv som en jaktbar art i fågeldirektivet. Regeringen menar att skadeverkningarna av skarv behöver minska. Initiativ har tagits för att synliggöra behovet av allmän jakt på skarv inom EU samt för en nedlistning av skarvens skyddsstatus.

Havsmiljöpropositionen innebär en ny inriktning och nya möjligheter i arbetet med förvaltning av havslevande predatorer som säl och skarv. Regeringen avser att vidta ett flertal åtgärder i syfte att skydda sårbara fiskbestånd mot dessa predatorer. Vilka åtgärder som kommer att finnas med i myndigheternas regleringsbrev för 2025 kan jag ännu inte gå in på. Däremot förväntar jag mig att den förda politiken kommer att få visst genomslag i den praktiska förvaltningen redan nästkommande år.

Anf. 30 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Jag tackar landsbygdsminister Peter Kullgren för svaret.

Jag kan säga att det här inte är en stor, partipolitiskt skiljande fråga eller någon ideologisk avgrund mellan oss. Tvärtom kan jag säga att svaret från landsbygdsministern prickar av en hel del punkter som är viktiga för att komma till rätta med dessa problem.

Bland annat pekas det på vikten av att få bort EU-förbudet mot handel med sälprodukter. Detta är naturligtvis avgörande för att få en fungerande jakt, för om det ska bli jakt måste det sannolikt på något sätt betalas. Antingen kommer vi att få subventionera statligt, eller så behöver det finnas en avsättning för produkterna. Det klokaste sättet, naturligtvis också ur resurshänsyn, är att det finns en legal avsättning för produkterna.

Det är alltså utmärkt att det arbetas för att ta bort detta förbud. Det är också bra att regeringen verkar för att allmän jakt på skarv ska kunna införas, för det behövs också.

Att jag engagerar mig i den här frågan handlar om att jag bor i en av dessa fem kommuner, nämligen i Kungälv. Där drivs sedan länge projektet 8-plus fjordar, och jag ser väldigt tydligt hur havsmiljön är i min hembygd på Bohuskusten.

Vi har gjort en lång rad saker de senaste åren, både i detta projekt och på andra sätt. Vi har återplanterat ålgräs på bottnarna, vi har anlagt konstgjorda rev för att skapa lek- och fortplantningsmiljöer och vi har fått ned utsläppen från exempelvis jordbruk och industri. Detta har gjort att vattenmiljön nu är bättre, och vi ser att mycket i vattnet har blivit bättre.

Det som dock saknas är de stora fiskarna. De kommer inte upp i volym, märker vi. Kvar är då att andra faktorer påverkar, och vi har kunnat se hur mängden säl och skarv under en tid har ökat väldigt mycket. Det är klart att det är lätt att i alla fall tro att detta är en faktor som gör att de stora fiskarna trots allt inte kommer tillbaka.

Eftersom det här är ett projekt som har pågått under lång tid finns det också mycket data och mycket kunskap. Det gör detta till ett utmärkt område för att genomföra ett sådant försök som jag i min interpellation frågar om landsbygdsministern är beredd att medverka till genom att i regleringsbrevet ge instruktioner till dessa två myndigheter.

Vi är uppenbart överens om den övergripande riktningen för politiken och om vart vi vill. Här finns en bra möjlighet att pröva och få tydliga bevis för om detta funkar eller inte.

Landsbygdsministerns svar avslutas: ”Vilka åtgärder som kommer att finnas med i myndigheternas regleringsbrev för 2025 kan jag ännu inte gå in på.” Jag kan ha förståelse för det. Det kan dock vara intressant om landsbygdsministern ändå kan säga om det över huvud taget är intressant för honom att överväga en sådan här försöksmöjlighet eller om landsbygdsministern ser det som totalt uteslutet.

Avslutningsvis vill jag i detta första inlägg, apropå att man pratar om skarvtillväxten och pekar på att den framför allt gäller Östersjön, säga att även jag själv länge tänkte i de banorna. Jag har dock i någon mån fått ändra min uppfattning efter att ha varit ute och tittat och sett att det är en väldigt stor tillväxt av skarv. Problemen med skarv på Bohuskusten är långt mycket större än jag hade insett och förstått tidigare.

Anf. 31 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag begärde ordet i den här debatten efter att jag hade hört svaret från landsbygdsministern och hört Kenneth G Forslund i sitt debattinlägg konstatera att han är överens med landsbygdsministern om riktningen med politiken.

Landsbygdsministern och jag var ju också överens om riktningen i den tidigare debatten, som gällde vargfrågan – men det händer ju ingenting! Det är det som är så oroväckande med landsbygdsministern. ”Vilka åtgärder som kommer att finnas med i myndigheternas regleringsbrev för 2025 kan jag ännu inte gå in på”, svarade landsbygdsministern. Däremot förväntar han sig enligt svaret att den genomförda politiken kommer att få ett visst genomslag.

Det är en väldigt defensiv och försiktig hållning. Den svenska landsbygden skulle tjäna på om landsbygdsministern skulle kunna vara lite tydligare och lite mer kraftfull, arbeta lite hårdare och driva på frågorna lite mer. Då skulle vi inte bara vara överens om riktningen utan kanske till och med vara tillfreds med resultatet av politiken, för det är det som är det viktiga.

Men det är klart: Om vargjakten bara minskar och skarvjakten inte kommer igång, och om landsbygdsministern är så försiktig, så rädd för handlingar och har så svag handlingskraft, kommer vi inte att komma vidare i några frågor. Då kan vi vara hur mycket överens som helst om inriktningarna, men det kommer inte att bli några resultat, herr talman! Det oroar mig och människor på den svenska landsbygden.

Anf. 32 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag tackar för de inlägg som kommit från interpellanten och meddebattören.

Jag noterar också, som sagts, att vi har samsyn i riktningen. Jag tror också att vi har samsyn när det gäller vad som behöver göras för att vi ska kunna få till en mer effektiv förvaltning av säl och skarv.

Jag vill återigen säga att detta är ett område där vi har ett regelverk som vi inte enbart styr över nationellt. Därför är de insatser vi gör tillsammans med länder inom Europeiska unionen centrala. Den senaste aktiviteten var en övrig fråga just kring de här frågorna på rådsmötet, eller ministermötet, för någon månad sedan. Där visade vi på att det finns ett brett stöd bland medlemsländerna och uppmanade unisont kommissionen att ta tag i frågorna om säl och skarv.

Det behövs förändringar för att vi på riktigt ska kunna göra skillnad. Vi har också, vilket nämdes i svaret, tagit fram en havsmiljöproposition och riktat om politiken kring dessa frågor. Det är viktigt inte minst för att vi ska kunna säkerställa en bättre beståndsstruktur för en hel del av fiskarterna.

Jag kommer inte att kunna säga här i dag att detta är något vi ska göra, men självklart överväger vi många olika alternativ i både fast form och projektform när det gäller att hitta sätt att få evidens för hur en annan förvaltning av säl och skarv skulle påverka fiskbestånden. Många uppdrag ligger ute, som sagt, och jag ser fram emot att det ska få effekt redan under nästa år.

Anf. 33 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Man kan nog faktiskt hålla med Patrik Björck om att det tenderar att gå lite långsamt. Problemen med säl och skarv har ju funnits mycket länge här i Östersjöområdet.

Jag kan erkänna att vi längs Bohuskusten är lite ovana vid i alla fall skarvproblem, men jag vill ändå understryka att det finns kunskap och erfarenhet. Det finns också ett avgränsat område med de här 8-plus fjordarna. Det är ett utmärkt område att pröva vad man faktiskt kan göra, för det här handlar ju inte enbart om att få ned mängden säl och skarv utan också om vilka metoder som är rimliga och möjliga att använda.

Här finns alltså en utmärkt möjlighet att använda sig av för en regering som vill komma vidare i detta. Jag ser inte detta som någon socialdemokratisk eller kristdemokratisk fråga, utan jag ser det som en viktig fråga för Sverige. Det är uppenbart att vi är överens om riktningen, men vi måste få aktivitet i det.

Här finns en god möjlighet.

Jag tycker att det är positivt när landsbygdsministern säger att han självklart överväger olika alternativ. Jag hoppas att vi kan komma lite längre än så, att det kan komma in i regleringsbrev att dessa myndigheter ska starta försök med att arbeta med dessa frågor i detta avgränsade och väldigt lämpliga område.

Vi kommer då att kunna lära oss mycket av det. Vi kommer också att kunna se om detta har de effekter som vi hoppas på – att stora fiskar kommer tillbaka, att exempelvis torsken kommer tillbaka längs Bohuskusten. Gör den inte det efter dessa åtgärder måste vi nog, ärligt talat, sätta oss ned och fundera väldigt noga på vad det är för problem som vi inte har förstått och som har skapat den här situationen. Då har vi nog en väldigt allvarlig situation.

Jag vill verkligen vädja till landsbygdsministern: Överväg detta! Ta möjligheten! Här finns ett utmärkt område att genomföra ett sådant här försök i.

Anf. 34 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Ja, det finns många studier som pekar på att ökad jakt på predatorer kan komma att få en tämligen stor betydelse för fiskbeståndsåterhämtning, men det finns också svårigheter som vi behöver övervinna innan vi kan ha en ordentlig bestandsreglerande jakt på säl och skarv på alla platser där behov finns.

Fågeldirektivet och förordningen om förbud mot handel med sälprodukter försvårar, som nämnts, dessa möjligheter. Vi har också den mellanstatliga rekommendationen i Helcom, som har en målsättning om att sälerna ska uppnå sitt ekologiska maximum utan hänsyn till påverkan på sina byttdjur eller att det innebär svårt för sälarna själva. Den behöver verkligen ses över och omarbetas.

Vi arbetar aktivt med dessa frågor, men det tar tid och krävs hårt arbete för att genomdriva författningsändringarna, inte minst i det internationella regelverket.

Som nämnades förut är påverkansarbetet igång. Det var i oktober som jag tog initiativ till den här övriga frågan, som undertecknades av Estland, Lettland och Finland tillsammans med Sverige. Vi fick ett brett stöd – från många medlemsländer, även stora. Det vi begärde där var att kommissionen skulle ta fram ett förslag så att skarven blir jaktbar i våra fyra länder – genom att den listas i bilaga II del b i fågeldirektivet.

Det är verkligen alarmerande att fiskbestånden i de områden som nämns i interpellationen inte återhämtar sig trots det långvariga fiskeförbudet – det gäller både fritidsfiske och yrkesfiske. Det är oerhört centralt för mig och regeringen att vi gör vad som krävs för att rädda dessa sårbara bestånd. Då gäller det också att man hela tiden försöker hitta nya åtgärder.

I väldigt många år har inte åtgärden att öka jakten på predatorer varit aktuell i Sverige. Jag tror inte att vi ser så på saken längre – det pekar vi också tydligt ut i havsmiljöpropositionen. Det är självklart att vi måste arbeta med detta.

Jag kommer att återkomma, och gör det gärna, med mer nationella åtgärder för att minska predationen av både säl och skarv.

Anf. 35 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Jag får än en gång tacka för svaren och den inriktning som landsbygdsministern pekar på. Jag önskar verkligen framgång i detta arbete, både i det svenska arbetet och i EU-arbetet. Jag ser fram emot att tempot kan öka i detta.

Jag hoppas att jag har bidragit till att inspirera till att vi kanske kan ha ett försöksområde på västkusten. Jag tror att det skulle finnas många nyttor med det.

Framför allt är det långsiktiga målet naturligtvis att vi ska få balans i våra hav, så att vi kan få tillbaka all fisk, inte bara viss fisk. Vattnet är bättre. Bottenmiljön är bättre. Lekmöjligheterna är bättre. Alla förutsättningar finns. Det handlar bara om att hitta balansen igen, så att vi kan få tillbaka all fisk.

Anf. 36 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag vill tacka Kenneth G Forslund för en bra debatt och en bra interpellation, som visar på kreativa förslag för att komma till rätta med problem.

Utan att föregripa den pågående beredningen inom Regeringskansliet kan jag konstatera att 2025 blir ett intressant år att följa när det gäller förvaltning av predatorer som säl och skarv.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2024/25:250 om regeringens landsbygds- politik

Anf. 37 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Linus Sköld har frågat mig hur jag avser att agera för att landsbygden ska växa och utvecklas.

Regeringens mål är att hela Sverige ska fungera. Villkoren för att bo, leva och verka i hela landet behöver förbättras. Regeringen har ett tydligt landsbygdsfokus, och vi arbetar målmedvetet för att förbättra förutsättningarna för alla dem som bor, lever och verkar på Sveriges landsbygder.

Att det sker förändringar i hur politiken för våra landsbygder är utformad innebär inte att regeringen släpper sitt fokus på att förbättra villkoren för att bo, leva och verka i hela landet.

Linus Sköld nämner i interpellationen det särskilda tidsbegränsade statsbidrag som under sju års tid har tilldelats 39 kommuner i Norrlands inland och vissa kommuner i Dalarna och Värmland som har särskilda utmaningar vad gäller företagsklimat och näringsliv. Denna insats avslutas nu enligt planen. Kommunerna har med hjälp av det tidsbegränsade statsbidraget ökat sin långsiktiga kapacitet att utveckla företagsklimatet i samverkan med näringslivet. Kommunerna har också förbättrat sitt samarbete med andra kommuner och aktörer inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet. Detta var också syftet med statsbidraget.

Avseende Statens servicecenter, som Linus Sköld också nämner i interpellationen, har regeringen inom ramen för arbetet med budgetpropositionen gjort en samlad bedömning av vilka möjligheter Statens servicecenter

har att effektivisera sin verksamhet med servicekontor – detta utifrån bland annat vad Riksrevisionen pekade på i sin granskning av verksamheten, hur utvecklingen sett ut vad gäller antalet besök och hur anslagsnivån förändrats över tid.

Linus Sköld nämner även kollektivtrafik på landsbygd och i glesbygd. Ansvar för den regionala kollektivtrafiken fördelas på regionerna och kommunerna. Ansvar avser även trafik över flera län som tillgodoser behovet av arbetspendling och annat vardagsresande. Den kommunala beskattningsrätten ger kommuner och regioner ett långtgående ansvar för att finansiera och prioritera sina verksamheter, däribland den regionala kollektivtrafiken och dess finansiering. Samtidigt tar staten ett övergripande ansvar för att skapa förutsättningar för kommuner och regioner, till exempel genom det kommunalekonomiska utjämnningssystemet och generella statsbidrag.

Trots att statens budgetar för 2023 och 2024 behövde vara återhållsamma för att bekämpa inflationen har regeringen under dessa år föreslagit förstärkningar av de generella statsbidragen till kommunsektorn med sammanlagt 16 miljarder kronor. Förstärkningarna har varit permanenta och fortsätter därmed att stärka kommunsektorns ekonomi 2025 och framåt.

För att hela Sverige ska fungera är en god välfärd, statlig närvaro och tillgång till både offentlig och privat service i hela landet viktigt. Som ett led i detta har regeringen bland annat satt upp ett mål för Polismyndigheten att öka sin lokala närvaro i hela landet. Vi har också under 2023 och 2024 satsat 300 miljoner kronor för att stärka vården i glesbygder – en satsning som fortsätter under 2025 om riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till budget. Regeringen har också beviljat Norra sjukvårdsregionförbundet medel för åren 2023–2024 för det pågående projektet Samordnad utveckling för god och nära vård i glesbygdsperspektiv.

I budgetpropositionen för 2025 har regeringen också föreslagit ett incitament för ersättning till kommuner med vindkraftsetableringar där det finns vindkraftverk. Ersättningen motsvarar på nationell nivå i huvudsak fastighetsskatten för vindkraftsanläggningar och kommer till stor del att betalas ut till landsbygdskommuner.

Regeringen har även föreslagit en ny reduktionsplikt där höjda inblandningsnivåer kombineras med förändrade skattenivåer för att motverka en höjning av priset på drivmedel. Sammantaget är detta något som gynnar boende på våra landsbygder jämfört med boende i storstadsregioner eftersom en högre andel boende på våra landsbygder äger en personbil och har sämre tillgång till kollektivtrafik.

Avslutningsvis vill jag nämna att regeringen har tillsatt en utredning för att se över den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitik. Erfarenheter från tidigare satsningar kommer att tas till vara i utredningen. Ett slutbetänkande ska lämnas senast den 1 juni 2026.

Anf. 38 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Tack, landsbygdsministern, för möjligheten att ha den här debatten om hur hela Sverige ska kunna leva, växa och utvecklas, som jag formulerar mig, eller ”fungera”, som landsbygdsministern formulerar sig! Det visar på en något olika ambitionsnivå.

Prot. 2024/25:50
13 december

Svar på
interpellationer

Icke förty skrev landsbygdsministern i Norrbottens-Kuriren den 12 oktober 2021 följande: "Hjärtlandet ska inte läggas i träda. Inte om vi kristdemokrater får bestämma. Vi ser det svenska hjärtlandet. Och vi kommer att kämpa för det. För att hela Sverige ska fungera."

Jag tänker att vi nu ska göra en liten exposé av hur det går nu när landsbygdsministern får vara med och bestämma. Sammanfattningen kan jag röja redan från början: Det går inte så bra.

Vi kan börja med att i budget för nästa år ligger en nedskärning på den regionala kulturen på 20 miljoner. Till det kommer effektiviseringskrav kopplat till att man också har inflation i kultursektorn. Minskningen av tillgången till kultur regionalt i hela landet kommer därför att bli dramatisk med den här regeringens budget.

Vi kan fortsätta med att samverkansavtalen mellan Trafikverket och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna, som jag ser i svaret att Kullgren inte har förstått att jag hänvisar till, är underfinansierade av Trafikverket så att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna måste sluta köra där det är som glesast. Det gäller buss, och det gäller tåg, framför allt i norra Sverige, men även i vissa andra glesbygder runt om i landet saknas pengar för att upprätthålla tillgängligheten.

Vi kan fortsätta med näringslivskontoren. Det projektet är avslutat. När Kristdemokraterna får bestämma behövs inte längre näringslivsutveckling i glesbygden.

När det gäller folkbildningen varslade ABF i veckan som gick alla tre anställda på kontoret i min hemkommun Älvsbyn. När regeringen straffar folkbildningen kommer studieförbunden i storstäderna att få skala ned, och i landsbygderna får man lägga ned. Det är det som kommer att hända.

Folkbildningen är infrastruktur för både bildning och kultur i hela landet. ABF har funnits i alla landets kommuner fram till att den här regeringen fick vara med och bestämma. Nu kommer de att behöva stänga kontor i flera glesbygdskommuner.

Vi kan fortsätta med servicekontoren. Servicekontoren kommer nästa år att få 50 miljoner kronor mindre för att man ska effektivisera någonting som ska upprätthålla tillgången till statens tjänster i hela landet. Men om något ska finnas i hela landet kan det per definition inte vara effektivt. Det är ju därför de finns! Året efter kommer de att få 100 miljoner mindre och året efter det 150 miljoner mindre.

Vi kan fortsätta med privatiseringen av Arbetsförmedlingen. Hur många privata tjänsteutförare finns det som är intresserade av att bedriva verksamhet i glesbygden?

Så har vi försäljningen av Bilprovningen. I stället för att se till att Bilprovningen får ett samhällsuppdrag som skulle kunna leverera tillgång till besiktning i hela landet säljer regeringen Bilprovningen för 1,2 miljarder. Vad ska ni göra med pengarna? Förmodligen inte bedriva politik för lands- och glesbygden.

När det gäller de 16 miljarder som Kullgren stoltserar med att kommuner och regioner har fått är varenda region i hela landet i kris. Kommunsektorn går med stora, stora underskott, och det är ju för att vi under den här tiden har haft en galopperande inflation. I morse fick jag höra att Region Norrbotten har fått 250 miljoner mindre i bidrag från staten från 2022 till 2024.

Hur blir det med hjärtlandet nu, Kullgren? Hur går det?

Anf. 39 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Det är centralt och viktigt med statlig service och närvaro i hela landet. Samtidigt är det viktigt att varje skattekrona används klokt och att statligt finansierad verksamhet ständigt är föremål för omprövning och prioritering.

När det gäller Statens servicecenter har regeringen i november 2024 gett i uppdrag till Statens servicecenter att redovisa en plan för en ny organisation av servicekontorsnätet, där myndigheter ska planera in för att på sikt tillhandha statlig service i samtliga så kallade funktionella analysregioner. En första delredovisning ska lämnas den 31 januari 2025. Uppdraget ska slutredovisas den 1 oktober 2026.

Min kollega civilminister Erik Slottnér var tidigare i höst här i kammaren och underströk då att servicekontoren även i fortsättningen kommer att vara viktiga och att servicekontoren kommer att finnas runt om i Sverige framöver även med den föreslagna besparingen på Statens servicecenter. Detta besked gäller fortfarande.

Regeringens utgångspunkt för infrastrukturpolitiken är att hela Sverige ska fungera. Transporter och resor är nödvändiga för att hela samhället ska fungera och utvecklas. Det är därför angeläget med en god tillgänglighet mellan landets olika delar.

När det gäller trafikavtalen var min kollega infrastrukturminister Andreas Carlson tidigare här i kammaren, och han betonade att det är Trafikverket som har i uppdrag att ingå och ansvara för statens avtal om transportpolitiskt motiverad interregional kollektivtrafik. Carlson påminde också om att det nästa år finns drygt 1 miljard kronor, cirka 50 miljoner mer än i år, till den upphandlade trafiken i statens budget. Trafikverket har nu också avisat att de trafikavtal som myndigheten har tecknat för 2024 även kommer att tecknas för 2025.

Vad gäller satsningen på näringslivsarbete runt om i kommuner tror jag att det passar bäst med en motfråga: Varför permanentade man inte det tillfälliga projektet om det var tänkt som en ständigt pågående verksamhet och inte som ett projekt?

Den socialdemokratiska regeringen gjorde inte det. Man lade upp det här projektet, och som jag nämnde ser jag att det har varit framgångsrikt på flera håll. Projektets syfte efter de här åren borde dock kunna ses som uppfyllt, eftersom det handlade om att man skulle få förutsättningar att bygga upp en bättre struktur, vilket man också har gjort.

Frågan blir därför hur länge tidsbegränsade projekt ska fortsätta att vara tidsbegränsade. Eller har Socialdemokraterna för avsikt att göra något annat av det här projektet?

Anf. 40 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Det här var en exposé som går ut på att det är andras ansvar.

Jag inledde med att läsa citatet från Norrbottens-Kuriren där Kullgren skriver ”om vi kristdemokrater får bestämma”. När han sedan får bestämma och jag ställer frågor om vad som händer med de olika storheter som är viktiga för att hela samhället ska fungera säger han att det är andras ansvar. Det är kollegornas ansvar eller myndigheternas ansvar. Det kan till och med vara Socialdemokraternas ansvar att Kullgren avfinansierar näringslivskontoren. Man vet inte. Det kan vara så.

Jag tycker att det är provocerande att landsbygdsministern står här och inte har några visioner för hur hela landet ska fungera. Älvsbyn, där jag bor, har 8 000 invånare på gränsen till Norrbottens inland. Där stänger ABF sitt kontor. Var det det Kullgren avsåg när han skar ned en tredjedel av studieförbundens verksamhet? Minskningen av den regionala kulturen kommer att försämra den regionala tillgången till teater, bildkonst och det som gör livet rikt. Det gäller i hela landet.

Underfinansieringen av samverkansavtalen, det vill säga hugget mot kollektivtrafiken som skapar tillgänglighet i hela landet, är regeringen ansvarig för. Det är regeringen som budgeterar och inte Trafikverket.

Så här fortsätter på område efter område. De flesta av mina poänger bemöter Kullgren inte ens i sitt svar. Vård, skola och omsorg underfinansieras, och de som kommer att få täcka underfinansieringen av kollektivtrafiken och kulturen är regionerna. Noterade Kullgren att jag sa att Region Norrbotten har fått minskat stöd från staten med 250 miljoner under hans tid på posten? Hur ska Region Norrbotten kunna täcka att staten underfinansierar statligt finansierade verksamheter?

Man kan inte stoltsera med satsningar på generella statsbidrag och övrigt som landsbygdsministern tycker att regeringen stöttar regionernas ansvar för trafiken med. Det stämmer ju inte! Regionerna får mindre pengar när Kullgren styr och kan därför inte täcka upp för Kullgrens och hans kollegors tillkortakommanden när det gäller att upprätthålla tillgänglighet i hela landet för kollektivtrafiken.

Jag ska sammanfatta det en gång till: Man får sämre tillgång till kultur och bildning, ett sämre näringsliv, sämre tillgång till statlig service, sämre tillgång till besiktning och sämre tillgång till vård, skola och omsorg när Kullgren är ansvarig.

Hur tycker Kullgren att det går för hjärtlandet? Det enda hoppfulla i Kullgrens svar är utredningen om den regionala utvecklingspolitiken som han hänvisar till. Den ska leverera sina förslag den 1 juni 2026. Då hoppas jag att Kullgren snart blir befriad från ansvaret för landsbygdspolitiken i det här landet, för då är det ju bara några månader kvar till valet.

Under den här mandatperioden har hjärtlandet lagts i träda kan jag säga.

Anf. 41 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Det som interpellanten har frågat mig är hur regeringen agerar för att landsbygden ska växa och utvecklas. Jag berättade i mitt inledande svar om ett antal åtgärder som regeringen nu genomför för att stärka våra landsbygder, och jag tänker nu fortsätta att berätta om några andra.

Jag vill passa på att nämna att i budgetpropositionen för 2025 har regeringen lämnat ett förslag om att avskaffa flygskatten, något som förbättrar möjligheten att behålla mindre flygplatser och de flyglinjer som är så viktiga för näringsliv och boende i hela landet. Det statliga bidraget för driftsstöd till icke-statliga flygplatser runt om i landet har dessutom fördubblats från 2024.

För att motverka högre kostnader för att kunna transportera sig med bil har regeringen, som nämnts, gjort justeringar i reduktionsplikten. Priset på diesel är i dag ungefär 10 kronor lägre per liter än när dieseln var som dyrast.

Vi föreslår även i budgetpropositionen att en elbilspremie införs. Den ska riktas till grupper i behov av stöd, exempelvis i glesbygd. Stödet omfattar totalt 800 miljoner kronor årligen, varav 75 procent finansieras av EU:s sociala klimatfond, förutsatt att kommissionen ger sitt godkännande.

Det civila samhällets organisationer har självklart också stor betydelse för utvecklingen på landsbygderna. För att stärka organisationerna föreslår ett statsbidrag till civilsamhällesorganisationer om 25 miljoner per år under 2025.

Jordbrukspolitiken är ett annat område som är oerhört viktigt för en levande lands- och glesbygd. Här ökar vi för första gången på länge medfinansieringen i den gemensamma jordbrukspolitiken. Det blir drygt tre kvarts miljard kronor mer till de svenska bönderna under perioden.

Vi fokuserar mycket på att få till en enklare vardag för våra viktiga lantbrukare på landsbygden genom att ha tillsatt en lång rad utredningar och tagit initiativ för att förenkla regelbördan. Och vi har snart en ny uppdaterad livsmedelsstrategi på plats, som för landsbygden är oerhört central eftersom en hel del av företagandet på landsbygder utgår från att vi har en stark, robust livsmedelsproduktion.

Att vi gör skatteförändringar tror jag också är viktigt för friheten att få mer pengar kvar för att investera och utveckla sig även på landsbygden. Jag tror att det är jättecentralt att ha ett företagarfokus, vilket den här regeringen också har.

Anf. 42 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Jag tycker att det nästan blir lite håfullt när Kullgren står här och talar sig varm för det civila samhällets betydelse. Det blir 25 miljoner extra till civilsamhället i landsbygden, säger han. Ja, men det blir 500 miljoner mindre till folkbildningen och 20 miljoner mindre till kulturen.

Med Kullgren vid rodret kommer landsbygderna att bli tystare och fattigare platser att leva på. Det är otroligt tydligt. Det mest konkreta exemplet har jag gett i båda mina tidigare anföranden, och jag säger det igen: ABF säger upp all personal på plats i min hemkommun. Vad är den avsedda effekten? Hur gynnar det civilsamhället?

Jag vill sammanfatta den här debatten med att Kullgren skjuter ifrån sig ansvaret för sitt eget politikområde. Han säger att det är kollegornas ansvar, att det är myndigheternas ansvar och Socialdemokraternas ansvar att han bedriver en politik som ger sämre förutsättningar för kulturen på landsbygden, för näringslivet på landsbygden, för folkbildningen på landsbygden, för tillgången till statlig service i hela landet, för bilbesiktning på landsbygden, för vård, skola och omsorg i hela landet.

Anf. 43 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Förutsättningarna och möjligheterna i de olika landsbygderna skiljer sig åt. Därför tror jag att det behövs en bredd av insatser inom många politikområden. Därför gör vi nu en översyn av den samlade landsbygdspolitiken och kommer att lägga fram förslag som ska stärka landsbygdernas förutsättningar.

Jag ska lyfta fram något som kommer fram ganska tydligt när man pratar med aktörer, inte sällan på landsbygden. Det är behovet av en perspektivförändring bort från den mer urbana normen med synen på städer som något man investerar i och landsbygder som något man ger bidrag till.

Sveriges landsbygder är starka och livskraftiga och helt avgörande för vår välfärd. Därför är det viktigt att fortsätta ge reella förutsättningar för våra landsbygder, och där är vårt samlade fokus att villkoren för att leva, bo och verka i hela landet ska stärkas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2024/25:233 om fungerande snöröjning

Anf. 44 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Gunilla Svantorp har frågat mig om jag avser att se över hur det system med upphandling som råder runt snöröjning fungerar i praktiken och vid behov ändra det med fokus på funktion och inte marknad.

Det är prioriterat för regeringen att forma ett robust och effektivt system för transportinfrastrukturen där varje trafikslags fördelar kan utnyttjas på bästa sätt och komplettera varandra. Både underhåll och investeringar i transportinfrastruktur behöver göras på ett kostnadseffektivt sätt där så stor samhällsnytta som möjligt skapas inom en given ekonomisk ram. Stora delar av Trafikverkets verksamhet utförs av upphandlade leverantörer sedan en lång tid tillbaka.

En av förutsättningarna för att långsiktigt skapa produktivitet, ökad tillväxt, ekonomiskt välstånd och konkurrenskraft är att det råder en effektiv konkurrens på de marknader där företagen bedriver verksamhet. För att säkerställa detta behöver verksamheten styras och följas upp så att upphandlade leverantörer uppfyller sina åtaganden. Trafikverket har utvecklat moderna metoder och arbetssätt för uppföljning. Bland annat används gps i de fordon som snöröjer, vilket gör det möjligt att följa upp det utförda arbetet på en detaljerad nivå. Trafikverket anlitar även en tredje part som följer entreprenörernas arbete och kontrollerar att insatser både startar och blir slutförda i rätt tid och av rätt kvalitet. Det är viktigt att säkerställa att entreprenörerna uppfyller sina åtaganden.

Regeringen har vidtagit åtgärder. Trafikverket arbetar nu med genomförande av den handlingsplan som upprättats utifrån det regeringsuppdrag som myndigheten haft och nyligen redovisat. Uppdraget omfattade att redogöra för förbättringsåtgärder i vinterväghållningen som syftar till att säkerställa framkomligheten, tillförlitligheten och trafiksäkerheten i vägtrafiken.

Avslutningsvis vill jag också lyfta fram betydelsen av att vara väl förberedd och planera sina resor vintertid, inte minst vid oväder. Om snön faller tungt, särskilt i kombination med vind, är förutsättningarna för att bedriva en fungerande vinterväghållning utmanande. Snödrev kan sätta igen vägar mycket fort och skapa framkomlighetsproblem. Givetvis måste var och en också ta ett personligt ansvar och överväga om det är lämpligt att ge sig ut, i synnerhet om fordonet inte är utrustat med vinterdäck.

Anf. 45 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag tänkte uppehålla mig lite grann vid det som min fråga handlade om, nämligen den marknad som råder kring trafiken – och, skulle jag ändå vilja säga, det marknadsmisslyckande som vi ser.

Om vi backar lite och tittar på hur det såg ut före 1992 ser vi att vi hade ett vägverk. År 1992 delades det upp i två delar: dels en myndighetsdel, dels en produktionsdel. Produktionsdelen blev Vägverket Produktion, vilket i dag är Svevia. Tanken med Vägverket Produktion var att det skulle konkurrensutsättas.

I januari i år, det vill säga för snart ett år sedan, citerades Tomas Blomqvist, före detta avdelningschef i Umeå, i en krönika i Aftonbladet efter det snökaos vi såg då. Det var Peter Kadhammar som skrev krönikan, och Tomas Blomqvist hade i ett brev till Peter Kadhammar skrivit: ”Ett av de första beslut vi tog var att avhända oss nästan tusen väghyvlar, lastbilar, plogutrustningar, sandnings- och saltningsutrustningar utomlands för att de inte skulle komma till våra konkurrenter.”

De såldes till Ryssland och Baltikum, och i kontrakten med dem som köpte utrustningen stod det att den inte fick säljas tillbaka till Vägverket Produktion. Peter Kadhammar konstaterar i krönikan att detta var en massiv förstörelse av kapital och att personalorganisationen slogs sönder. Det går ju inte att göra annat än att hålla med; det var precis vad som hände.

Vad hände då efter att man faktiskt hade genomfört omorganisationen? Jo, Vägverket – som sedan blev Trafikverket – upphandlar drift av vägnätet i ett grundpaket där dimensioneringen baseras på en vinter med normalnederbörd. Vi kan gå tillbaka till Vägverket och se vad Tomas Blomqvist skriver i sitt brev till Peter Kadhammar: ”På Vägverket kunde vi styra resurser dit de behövdes på en minuts varsel. I dag gör man flerårsupphandlingar i en gigantisk organisation. Beställarna sitter och styr utan möjlighet att leda verksamheten man beställt.”

Lägsta anbud vinner. Vad händer när nederbörden inte är normal? Jo, då ser vi det kaos vi såg i januari i år och som vi såg nere i Skåne alldeles nyss. Tycker statsrådet att nuvarande system fungerar?

Anf. 46 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Det första jag vill göra är att tacka infrastrukturministern för att han är här i dag och tar den här debatten. Vi var många som redan i januari, efter det stora kaoset på E22:an, önskade delta i debatten om den interpellation som min kollega Adrian Magnusson hade lämnat in för att prata om situationen. Den interpellationen lämnades dock över till ett annat statsråd, så det är trevligt att få chansen i dag.

Det är nämligen så, herr talman, att vi nu i ännu en debatt måste prata om den situation som gång på gång riskerar att uppstå på E22:an när vintern gör entré. I januari satt tusentals människor fast i upp till ett dygn. Människor frös, människor var utan mat och vatten och människor oroade sig för sina liv. Senast nu i november upplevde vi en repris av den händelsen, även om det tack och lov inte blev lika kaotiskt. Det var en mildare variant då det inte var ett lika stort snökaos. Men även denna gång rörde det sig om människor som inte kunde ta sig till och från jobbet, om barn som blev kvar i skolor och om en total avsaknad av information.

För många är E22:an inte bara en väg utan den enda möjlighet de har att få vardagen att gå ihop. I Skåne – och framför allt i de östra delarna, som jag bland annat representerar – existerar knappt järnvägen. Bilen är det enda alternativet för att ta sig till och från jobbet, skolan och fritidsaktiviteter och för att ta sig till familj och vänner, och när E22:an korkar igen blir vardagen omöjlig.

Precis som jag nämnde i debatten för snart ett år sedan kan en regering såklart inte påverka vädret, men det här handlar om så mycket mer än bara vädret. Vi har ett system där snöröjningen är en tjänst på en marknad som uppenbarligen inte fungerar. Vi vet också att underhållet inte prioriteras, och vi vet att allt färre plogbilar ska täcka större områden än tidigare. Konsekvensen av detta blir ju förödande.

En bärgare som arbetade under den senaste krisen på E22:an nu i november beskrev underhållet som en katastrof, och det stämmer tyvärr. Kaoset visar tydligt att marknaden inte kan hantera samhällets behov när det verkligen gäller.

Ministern nämnde i sitt svar att det är viktigt att människor planerar sina resor, och självklart är det så. Men för många är det en lyx de inte kan unna sig. I dessa ekonomiskt tuffa tider måste vi förstå att långt ifrån alla människor har lyxen att kunna jobba hemifrån. Människor måste kunna ta sig till jobbet, framför allt om de ska kunna betala dyra elräkningar, sätta mat på bordet och köpa julklappar till sina barn. Människor har inte alltid lyxen att kunna stanna hemma från jobbet.

Därför vill jag fråga statsrådet Andreas Carlson: När tänker regeringen säkerställa att både vägunderhållet och snöröjningen är en funktion där tillförlitligheten sätts i första rummet? Vi kan nämligen inte fortsätta som det är nu. Vägarna måste fungera oavsett väder.

Anf. 47 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! Jag vill tacka Gunilla Svantorp för att hon lyfter den här viktiga frågan och statsrådet för att han är här och tar debatten.

Det som är viktigt att understryka när det gäller händelsen i Skåne den 3 januari är att vi behöver lära oss av den händelsen – och av andra händelser under senvintern – för att inte hamna i samma situation igen. Tyvärr blev det, precis som min partikamrat Anna Wallentheim beskrev, väldigt problematiskt även nu i höst. Det är ju så att vintern kommer varje år och att den kan se olika ut beroende på var i landet vi befinner oss.

Händelsen med snökaoset i Skåne blev extremt besvärlig; många blev sittande i upp till ett dygn. Lyckligtvis klarade sig de drabbade utan jätteallvarliga konsekvenser. Men det som var och är extremt allvarligt är att delar av samhället är totalt oförmöget att komma de drabbade till undsättning. Det tog oacceptabelt lång tid för Trafikverket att agera.

Visst kan man tala om det egna ansvaret för att inte ge sig ut på vägarna, men frågan är betydligt större än så. Händelsen på E22:an visar hur sårbart samhället är men kanske även att människors förväntningar och krav på fungerande infrastruktur och transportmöjligheter har ökat – naturligtvis också beroende på var i landet man befinner sig. Det går alltså inte att bara tala om ett eget ansvar när samhället fallerar.

Flera utredningar har gjorts sedan snökaoset, bland annat av Trafikverket, Länsstyrelsen Skåne och MSB. Det kanske även finns fler som jag inte har hittat. Trafikverkets organisation och funktion är en fråga som ofta diskuteras i trafikutskottet. Så sent som i veckans debatter om budgeten och infrastrukturpropositionen luftade flera talare sin kritik mot Trafikverkets brister, och jag uppskattade att de tydligaste kritikerna är de som nu har både ansvar för och möjlighet att göra någonting åt det som inte fungerar.

I höst presenterade Trafikverket på uppdrag av regeringen en handlingsplan för en förbättrad väghållning. Handlingsplanen pekar ut nio delar som ska säkerställa en bättre snöröjning. Insatserna där bedöms kosta 12–20 miljoner för 2024 och 2025, och ytterligare resurser krävs framöver.

Jag vet att regeringen i sina direktiv gav Trafikverket i uppdrag att beskriva kostnaderna i handlingsplanen, men jag måste ändå fråga statsrådet: Hur kan det komma sig att det kostar mer resurser att genomföra något som jag tror att alla tycker med självklarhet ingår i myndighetens grunduppdrag? Hur kan det kosta mer pengar att tydliggöra ansvar och mandat inom Trafikverket vid hantering av störning på väg, eller för den delen att tydliggöra ansvar och mandat för samverkan? Borde inte detta med självklarhet vara något som ingår i myndighetens grunduppdrag?

Anf. 48 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamöterna för engagemanget.

Detta är en fråga som jag har haft återkommande diskussioner om både här i kammaren och i trafikutskottet. Jag har även i konstitutionsutskottet svarat på frågor om regeringens agerande i samband med situationen på E22:an och kan konstatera att konstitutionsutskottet inte har pekat på några brister i regeringens agerande i frågan. Det handlade dock om ganska stora brister i myndigheternas arbete, vilket har blivit väl omhändertaget i de utredningar som har gjorts. Varje myndighet vidtar åtgärder. Jag förväntar mig också att man gör det, för det som hände på E22:an i början av året kan inte ses som något annat än ett stort misslyckande.

Det var också därför regeringen gav ett mycket tydligt uppdrag till Trafikverket att ta fram en handlingsplan för förbättrad vinterväghållning, som presenterades i höstas. Den innehåller mycket tydliga delar som handlar om att stärka den egna förmågan, samarbetet med andra aktörer och informationen till samhället samt om att ha en bättre lägesbild för att kunna ge välgrundad information. Det är inte så, som någon av ledamöterna menade, att vi bara pekar på det personliga ansvaret. Tvärtom har vi verkligen pekat på myndigheternas ansvar och med dessa åtgärder visat att vi tar detta på fullt allvar.

Varför kostar det mer, frågade Carina Ödebrink. En av de åtgärder Trafikverket vidtar är att man nu har beredskap för att ha tungbärgare redo i olika delar av landet och kunna flytta dem dit där det väntas bli väldigt besvärliga väderförutsättningar, så att man är förberedd och kan agera proaktivt. Det är klart att detta kostar mer pengar, men det är någonting som bedöms vara värt insatsen och som också fanns på plats under hösten.

Jag tycker att man ska vara lite försiktig med att säga att det är en exakt repris och att det vi såg på E22:an för några veckor sedan, i början av vintern, är samma sak som hände på E22:an i början av året. Så är det ju inte. Nu såg vi att myndigheterna arbetade mycket närmare. Även i samband med situationen vid E4:an, som jag tror att Carina Ödebrink känner till väl, såg vi att myndigheterna arbetade mycket mer proaktivt och att de dragit lärdom av det som hänt.

Grundfrågan handlar också om hur man organiserar underhållet på väg. Här är det väldigt viktigt att stärka beställarkompetensen och att varje skattekrona går till det som den är avsedd för. Det handlar dock också om prioritering. Anna Wallentheim sa att man vet att underhållet inte prioriteras, men det är ju detta vi ändrar på nu. Vi ändrar på vägunderhållet och gör en historiskt stor satsning på det – så stor att Socialdemokraterna inte mäktar med att vara med hela vägen utan gör en neddragning med hela 45 miljarder under den kommande tolvårsperioden i jämförelse med regeringens historiskt stora vägunderhållssatsning. Det är därifrån pengarna till vinterväghållningen tas.

Menar man allvar med att underhållet behöver prioriteras upp och med att vinterväghållningen och snöröjningen behöver bli bättre? Hur ska man få ihop det de kommande tolv åren när man samtidigt minskar budgeten för vinterväghållningen med hela 45 miljarder kronor? Den totala underhållsskulden på vägsidan bedöms ju vara 35 miljarder, herr talman, så Socialdemokraterna tar alltså bort ännu mer än den totala skulden.

Jag har gärna en bra och konstruktiv diskussion om detta. Jag väddar dock till ledamöterna att ta ansvar för de fina orden här i kammaren i de egna budgetförslagen på infrastrukturuområdet, där man faktiskt gör drakoniska nedskärningar på vinterväghållningen som får direkta effekter för dem som ska färdas på vägarna i vårt avlånga land.

Anf. 49 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Jag fick såklart inget svar på min fråga, som handlade om systemet och marknadsmisslyckanden. Det vill statsrådet inte prata om. Det är mycket lättare att prata om andra och framför allt om vad vi socialdemokrater gör eller inte gör.

Jag tänkte fortsätta med Peter Kadhammars utmärkta artikel från januari i år. Han skriver i den hur han fått brev från Sven Lindh, tidigare biträdande vägmästare i Dalsland, som beskriver hur katastrofen 1980, då Tjörnbron rasade, hanterades inom dåvarande Vägverket. Klockan tre på natten ringde driftschefen till vägdirektören, och klockan sex samlades alla chefer till möte. Därefter fanns generaldirektören på plats för att svara på frågor från medier och andra. Då var det en organisation med tydliga ansvarsområden, konstaterar Kadhammar.

Lindh beskriver vidare i sitt brev hur 5 vägmästare hade ansvar för 160 mil väg i Dalsland och hur de med hjälp av 20–25 personer, 3 egna lastbilar, 3 väghyvlar, lastmaskiner med mera hade stenkoll på alla vägar. Vid behov lejdes lastbilar in vintertid för att ploga och sanda. Vägarna inspekterades dagligen, och på vintern åkte man ut och tittade till vägarna på natten.

Vi kan såklart göra väldigt mycket annorlunda i dag, med tanke på teknisk utveckling och så vidare, men vem är det i dag som vet vad som ska göras? Vem bestämmer vad, och – framför allt – vem ansvarar för vad?

Jag tycker att detta är en sorglig krönika att läsa, men den är väldigt viktig. Den har legat på mitt skrivbord ända sedan i januari, när vi senast debatterade E22:an. Detta och andra vittnesmål stärker mig mer för varje dag i min övertygelse vad gäller systemet med att lägsta pris vinner och att vi hela tiden håller på med avhjälpande i stället för förebyggande underhåll. Alla vet att avhjälpande underhåll är betydligt dyrare än förebyggande underhåll. Alla vet egentligen också att det här systemet inte fungerar.

Ändå vill inte statsrådet när vi debatterar detta – och det gör vi ju från och till, eftersom vi håller till inom samma område – diskutera den så viktiga frågan vad som är samhällsviktig infrastruktur och hur den ska hantearas. Kan vi ge bort rådigheten när det handlar om samhällsviktig infrastruktur? Jag tycker verkligen att statsrådet borde svara på den frågan, med tanke på att han är ansvarig för just den samhällsviktiga infrastrukturen.

Anf. 50 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att rikta ett stort tack till Gunilla Svantorp för denna interpellationsdebatt och för att hon så tydligt pekar på några av de saker som vi socialdemokrater försöker påpeka inom många områden, nämligen misslyckanden när marknaden får vara med och styra.

Det kommer kanske inte som någon större chock att jag som socialdemokrat är väldigt skeptisk till högerregeringens och Sverigedemokraternas tilltro till marknaden. Däremot blir jag uppriktigt chockad, och ibland också både besviken och arg, över att högerpartierna och Sverigedemokraterna så tydligt blundar för marknadsmisslyckanden på område efter område, exempelvis när det gäller skolan, HVB-hemmen, vården och snöröjningen.

Detta kommer både jag och mitt parti att fajtas för tills regeringen och Sverigedemokraterna inser att det är Sverige och alla medborgare som bor här som måste sättas främst, inte företag som plockar ut skattepengar i vinst, gör det dyrare och farligare att bo här eller gör det farligare på våra vägar.

Herr talman! Det finns också andra uppenbara problem. Eftersom jag sitter i justitieutskottet vill jag snabbt nämna att det såklart är ett problem att vi gång på gång när vintern kommer har alldeles för många utländska lastbilar utan vinterdäck som blockerar våra vägar. Polisen har inte tillräckliga resurser för att utföra de kontroller som skulle göra att lagen efterlevs, utan den blir i praktiken tandlös.

Det finns inget systematiskt arbete för hur vi ska följa upp den här lagen. Jag anser att regeringen måste ta ansvar för marknadsmisslyckanden men också för att införa fler kontroller vid våra gränser och se till att kravet på vinterdäck faktiskt upprätthålls. Det krävs för att våra vägar ska vara säkra för alla trafikanter, oavsett väder.

Anf. 51 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret, men jag måste ändå säga att jag tycker att statsrådet lite grann talar emot sig själv.

I debatten vi hade här i veckan om infrastrukturpropositionen betonade statsrådet ett flertal gånger vikten av att få mer infrastruktur för pengarna och mer pengar för infrastruktur. Vi behöver mer pang för de pengar vi avsätter.

Statsrådet poängterade också vikten av att verkligen se till att öka trycket på Trafikverket för att hålla kostnaderna nere. Då tycker jag att det är anmärkningsvärt att det ska kosta mer att vidta åtgärder och köpa in maskiner för att genomföra ett uppdrag som rimligtvis borde vara det mest prioriterade för Trafikverket. Det kan man ju höra när man lyssnar på främst regeringens samarbetspartier när det gäller kritiken av hur Trafikverket har utvecklats sedan 2010.

Jag skulle avslutningsvis vilja peka lite på en annan sak i statsrådets svar. Han sa så här: "En av förutsättningarna för att långsiktigt skapa produktivitet, ökad tillväxt, ekonomiskt välbefinnande och konkurrenskraft är att det råder en effektiv konkurrens på de marknader där företagen bedriver verksamhet."

Man kan ställa sig frågan: Vad är en marknad? Och finns det verksamheter som är så samhällsviktiga att samhället behöver större rådgivning över dem för att säkerställa att de verkligen fungerar?

Frågan jag har är om marknaden är tjänare eller herre i statsrådets värld. Jag upplever faktiskt att det handlar om att marknaden är viktigare än att samhället fungerar.

Anf. 52 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Inget kan vara mer fel.

Carina Ödebrink! Jag bara påkallar ledamotens uppmärksamhet, herr talman. Jag vill svara på ledamotens direkta fråga. Syftet är inte marknaden i sig, utan det är funktionen.

Ledamoten talar själv om mer pang för pengarna här, och som jag slagit fast många gånger behöver vi mycket mer pengar till infrastruktur men också mer infrastrukturunderhåll för pengarna. Då är det viktigt att se kraften i alla de aktörer som kan vara med och bidra, men det är förstås också viktigt att Trafikverkets arbete med upphandlingar stärks och att beställar-kompetensen och den operativa förmågan stärks. Allt det arbetar vi med.

Detta är också ett svar på Gunilla Svantorps fråga. Jag kommer att utveckla svaret ytterligare något. Jag förväntar mig då också svar på hur man har mage att stå och tala om vikten av vägunderhåll och samtidigt skära bort 45 miljarder kronor. Det förväntar jag mig också svar på, herr talman.

Det är ju förebyggande underhåll och innovativa metoder vi behöver få in så att det blir betydligt bättre funktion i underhållet på både vägsidan och järnvägssidan. Då finns det företag som kan vara med och bidra. De ska inte stängas ute av något ideologiskt skäl eller för att man tycker att det man själv varit med och faciliterat när man suttit i regeringsställning nu är ett misslyckande. Det handlar om att rätta till de brister vi ser, och det är där regeringen nu vidtar åtgärder för att stärka Trafikverkets arbete.

Inför vintern ändrar Trafikverket ett antal arbetssätt för att stärka just den proaktiva förmågan i händelse av extrema vädersituationer eller besvärliga vädersituationer.

Åtgärderna stärker möjligheten att tillsammans med entreprenörerna agera proaktivt. Det kan handla om omfördelning av resurser och om resursförstärkningar som finansieras av Trafikverket. Det kan också handla om att ta in mer information och ha bättre dialog med de entreprenörer som är ute på vägarna och underhåller både vinter- och sommartid. Det ger bra underlag för de beslut som ska fattas, framför allt på vintern.

Det finns också ett arbete med att ta in data från fordon som färdas på vägarna där man kan få in bättre och mer träffsäkra åtgärder.

Allt detta är viktigt att stärka i det system för vägunderhåll som vi haft sedan 90-talet. Regeringens ambition är att stärka funktionen i detta, och marknaden och de aktörer som finns är förstås ett medel för att vi ska få bättre fungerande vägar.

En risk med att återkommande tala om detta som ett hot och marknaden i sig som ett av problemen och sedan inte göra någonting åt det när man sitter i regeringsställning är att de aktörer som faktiskt skulle kunna gå in och investera i att stärka underhållet drar sig för det eftersom de ser en risk att de inte får fortsätta att utveckla sin verksamhet långsiktigt.

Det är viktigt att se värdet av upphandling och konkurrens. Men det är inte bara lägsta pris, som ledamöterna är inne på, som ska vara vägledande. Det är också effektiva åtgärder så att man får hög framkomlighet, stärkt arbete med trafiksäkerhet och även så liten påverkan som möjligt på den trafik som är beroende av att färdas på väg – eller för den delen järnväg, som vi också arbetar mycket med att stärka underhållsarbetet på.

Herr talman! Det är ett svar på frågan till Gunilla Svantorp, som är interpellant. Jag förväntar mig ett svar på frågan hur man kan dra ned 45 miljarder och samtidigt stå här i kammaren i dag och tala om vikten av att satsa på vägunderhåll.

Anf. 53 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Statsrådet ska få svar på sin fråga. Det handlar såklart om prioriteringar.

I infrastrukturpropositionen har statsrådet och regeringen en väldigt skev fördelning mellan väg och järnväg. Samtidigt säger statsrådet i varenda debatt vi har att man inte får ställa trafikslag mot varandra. Det gör inte den här regeringen, säger han – underförstått till skillnad från alla andra regeringar, som har gjort det. Det har de inte, men det är en sådan där talepunkt som upprepas hela tiden.

Den här regeringen lägger 5 procent på järnväg, vilket innebär att man kommer att klara av 10–15 procent av underhållsskulden. Det är inte rimligt. Det var anledningen till att vi omprioriterade. Vi tycker nämligen att bägge trafikslagen är lika viktiga. Med den omprioriteringen kommer det ändå att bli 28–29 procent mer underhåll på väg än det är i dag. Det är svaret på den frågan.

Det är viktigt att man får mer pengar till underhåll, sa statsrådet. Med tanke på att det står i handlingsplanen som Trafikverket har tagit fram att man ska ha en tredje part som ska kontrollera vad entreprenörerna gör, om de gör det som de är upphandlade att göra, undrar jag verkligen om statsrådet menar att man får mer underhåll för pengarna när man lägger pengar på en kontrollfunktion. Varför det?

Jag måste också få säga någonting om det statsrådet sa i slutet av sitt svar – att var och en måste fundera på om man behöver ta sig ut. Det var Anna Wallentheim inne på tidigare.

Det finns människor som inte kan välja att jobba hemifrån utan måste ut på vägarna. De kanske ska jobba på sjukhus, köra buss eller göra någonting annat. Hur menar statsrådet att de ska ta sig till och från jobbet? (Applåder)

Anf. 54 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Det är ju för dessa människors skull – de som är beroende av att ta sig fram på vägarna för att ta sig till jobbet eller som arbetar på väg – som andra som kan avstå från att ta bilen om det är väldigt dåligt väglag faktiskt ska göra det. Det är min rekommendation. Det är just för de personer som är beroende av att kunna färdas på vägarna som andra som kanske kan avstå resan eller vänta en dag ska göra det om de kan. Det är det som är min vädjan, helt enkelt.

Herr talman! Det var väldigt bra att vi fick ett tydligt svar på frågan varför Socialdemokraterna i sin följdmotion på infrastrukturpropositionen och i sin reservation föreslår en neddragning med 45 miljarder kronor på väg. De säger att det såklart handlar om prioriteringar. Det är ett bra besked till den som riskerar att fastna i ett pothål på väg till jobbet eller att behöva köra på en väg som inte kunnat repareras i den takt regeringen vill.

Regeringen lägger nu för första gången fram en plan för att åtgärda hela underhållsskulden på vägsidan. Med Socialdemokraternas politik skulle det inte vara möjligt. Den satsning vi gör på vägsidan gäller alltså hela underhållsskulden. Den satsning vi gör på järnvägssidan är maximalt av vad Trafikverket bedömer att de kan omsätta. Om man räknar på samma sätt som i den gällande planen, som den förra regeringen tog fram, ökas järnvägsunderhållet med 18 procent. Det är en kraftig förstärkning av även järnvägsunderhållet.

Herr talman! Jag tror att frågorna kommer att fortsätta komma om hur Socialdemokraterna kunde gå fram med en så dramatisk nedskärning av vägunderhållet, men i dag i kammaren har vi fått ett svar. Det var en nedprioritering. Regeringen gör en annan prioritering. Vi maximerar underhållet på både väg- och järnvägssidan för att man ska kunna lita på vägnätet och järnvägen i hela Sverige. Tack för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2024/25:248 om tågtrafiken i norra Sverige

Anf. 55 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Linus Lakso har frågat mig om jag avser att tillföra de medel som Trafikverket har äskat för att finansiera trafikavtalen, om jag anser att regeringen har gett de berörda trafikhuvudmännen tillräcklig tid att på egen hand hantera den situation regeringen orsakat samt om jag kan ge en tydlig bild av hur regeringen långsiktigt ser på regional tågtrafik med statliga trafikavtal för interregional kollektivtrafik.

Som Linus Lakso känner till var jag här i kammaren den 8 november och debatterade frågan om trafikavtal med Lars Isacson och Åsa Karlsson. Jag vill även den här gången inleda med att understryka att regeringens utgångspunkt för infrastrukturpolitiken är att hela Sverige ska fungera och att det därför är angeläget med god tillgänglighet mellan landets olika delar. Sedan dess har Trafikverket aviserat att de trafikavtal som myndigheten har tecknat för 2024 även kommer att tecknas för 2025. Det är glädjande och förbättrar förutsättningarna för bibehållen tillgänglighet i hela landet.

Det har framförts önskemål om att staten i vissa fall ska öka medfinansieringen, men som Linus Lakso vet är de medel som är avsatta för trafikavtal begränsade. Det har Trafikverket att ta hänsyn till när avtal tecknas.

Jag vill samtidigt påminna om att regeringen i budgetpropositionen för 2025 föreslår att drygt 1 miljard kronor ska avsättas för att finansiera statens trafikavtal 2025. Det är cirka 50 miljoner kronor mer än anslagsnivåerna för 2024.

Anf. 56 LINUS LAKSO (MP):

Herr talman! Tack till Andreas Carlson för att han är här och tar debatten! Jag är dock inte alls nöjd med svaret. Jag tycker faktiskt att det är ett rent haveri av infrastrukturministern. Regeringen har nämligen gett Trafikverket i uppdrag att analysera vilka avtal med staten som behövs för de här trafikslagen för att upprätthålla god tillgänglighet.

Trafikverket har analyserat den föreslagna nivån enligt de instruktioner som regeringen har gett till myndigheten. Man har kommit fram till att det behövs ytterligare 195 miljoner i budgeten för trafikavtal för att finansiera den tillgänglighet som regeringen anser är rimlig. Den analysen delar jag. Men det är ju helt orimligt av regeringen och infrastrukturministern att inte tillskjuta de medel som behövs.

Trafikverket har förlängt vissa av de här avtalen efter att ha satts under hård press från inte minst Miljöpartiet och en enad opposition. De förlängningarna har gjorts utan att ytterligare medel tillskjutits. Det är alltså ofinansierat. Det är ansvarsfullt av myndigheten att täcka upp för regeringens misslyckande, men tyvärr når man inte hela vägen. Det saknas fortfarande 48 miljoner, och det är Norrtåg som drabbas.

Trafikverket har nu meddelat vilka sträckor man inte avser att finansiera. Det är Luleå–Kiruna och Luleå–Haparanda. Vet Andreas Carlson hur lång tid det tar att köra mellan Luleå och Kiruna? Att man tar bilen när det inte går några tåg är nämligen konsekvensen av Andreas Carlsons politik och att regeringen får bestämma. De drar in finansieringen av otroligt viktig tågtrafik i norra Sverige där det inte finns någon alternativ regiontrafik.

Jag menar att det här är raka motsatsen till Andreas Carlsons ambitioner och vackra ord och radikalt försämrar tillgängligheten i landets norra delar. Min fråga är om det verkligen är rimligt. Förbättrar detta förutsättningarna för tillgänglighet i hela landet? I verkligheten blir det ju precis tvärtom.

Det rimliga vore om infrastrukturministern i dag gav besked om att man i vårandringsbudgeten skjuter till de pengar som behövs om så krävs för att upprätthålla god tillgänglighet i hela landet. Jag vet inte hur det kommer sig att pengarna saknas. Det kanske var ett misstag. Misstag kan man göra, men då behöver man ta ansvar för dem och rätta till dem. Ett rimligt besked i dag vore att man skjuter till pengarna så att god tillgänglighet kan upprätthållas även i Norrbotten och norra Sverige. Min fråga är alltså om Andreas Carlson kan ge ett sådant besked i dag. Jag tror att väldigt många som är beroende av tåg i norra Sverige undrar vad som händer med den regionala tågtrafiken framöver.

Jag tycker inte heller att jag har fått svar på vad infrastrukturministern anser om långsiktigheten i de här avtalen. Det skulle jag också gärna vilja att Andreas Carlson utvecklar i sitt svar.

Anf. 57 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Tack, Linus Lakso, för frågorna och engagemanget! Det värdesätter jag.

Trafikverkets besked är som sagt glädjande. De har aviserat att de trafikavtal som myndigheten tecknat för 2024 även kommer att tecknas för 2025. Det har man gjort inom de ramar som finns föreslagna i den budget som riksdagen ännu inte ens har beslutat om i alla delar.

Herr talman! Det är nog för tidigt att redan i dag fråga efter besked i vårändringsbudgeten, om vi ska ha respekt för riksdagens budgetprocess. Men jag kan konstatera att den dryga miljard kronor som avsätts i budgeten för att finansiera statens trafikavtal innebär en ökning med 50 miljoner kronor jämfört med anslagsnivåerna för 2024. Trafikverket, som har i uppdrag att ansvara för statens trafikavtal, har också sett att de har möjligheter att förlänga eller teckna avtal även för 2025. Det var ett besked som jag vet att många tog emot med glädje och viss lättnad i delar av landet.

När det gäller bedömningar av sträckor och avtal får jag hänvisa till Trafikverket, som har regeringens uppdrag att sköta det arbetet, ingå de avtalen och göra bedömningar. Som underlag för upphandlingarna kartlägger myndigheten tillgängligheten mellan olika delar av landet, och baserat på de utredningarna genomför Trafikverket upphandlingar och ingår samverkansavtal. Här vill jag upprepa att mer pengar avsätts för detta uppdrag i budgeten för 2025 än för 2024. Det handlar om drygt 1 miljard, och Trafikverket har redan tecknat en rad avtal. Det har varit ett lugnande besked.

Jag förstår och hör att man efterfrågar ännu bättre långsiktighet i detta. Det tror jag att man alltid vill ha, och det är väl lovligt, men nu har vi fått besked av Trafikverket. Det vet jag att många tycker är positivt.

Anf. 58 LINUS LAKSO (MP):

Herr talman! Tack, Andreas Carlson, för svaret, även om jag befarar att många nog tycker att det är otillräckligt och djupt otillfredsställande.

Enligt mitt minne klubbade vi igenom utgiftsområdet om kommunikationer i onsdags, men om regeringen fortfarande är öppen för att ändra på det kanske det går att ordna. Det är högst angeläget.

Det är ganska orimligt att man inte kan skjuta till ynka 48 miljoner kronor när man har lagt fram en infrastrukturbudget på 1 171 miljarder. 48 miljoner kan låta mycket i allmänhetens öron, men det är en bråkdel av en promille av det som läggs på all infrastruktur.

Det blir lite märkligt att miljardbelopp läggs på Malmbanan men att man inte ska ha råd att köra persontåg på banan. Att lägga väldigt mycket pengar på infrastrukturen men inte se till att den faktiskt trafikeras så att människor kan åka tåg på rälsen är för mig en otroligt märklig prioritering.

Återigen: Trafikverket har utgått från regeringens eget uppdrag att upprätthålla tillgänglighet och även utgått från helt rimliga kostnadsökningar på grund av inflation. Detta fick regeringen veta i god tid, redan i våras.

Om man hade brytt sig om att fråga Trafikverket om konsekvenserna av att inte skjuta till tillräckligt med medel hade man ju känt till dem. Jag

vet inte om Andreas Carlson gjorde det när man valde att inte tillskjuta de medel som Trafikverket äskade. Nu blir konsekvensen, om regeringen får bestämma, att hela sträckorna Luleå–Kiruna och Luleå–Haparanda dras in. Vi hoppas såklart att det finns mer ansvarstagande parter här än regeringen så att det inte behöver hända, men kortsiktigheten i regeringens politik tycker jag faktiskt är häpnadsväckande.

Det är inte orimligt, herr talman, att Andreas Carlson rättar till sitt misstag. Det är inte ovanligt att man skjuter till lite extra medel i en vårandringsbudget. Det handlar om ytterst små pengar i en statsbudget, men det skulle göra väldigt stor skillnad för människorna i Norrbotten och egentligen hela Norrland, där Norrtåg verkar, om det fanns en god tillgänglighet och att tågen går.

Jag menar att detta är ett grundläggande ansvar för en infrastrukturminister, så jag tycker faktiskt att det är svagt och lite av en besvikelse att Andreas Carlson inte kan ta ansvar här och vara lite mer tydlig mot dem som förväntar sig att tågen ska gå.

Anf. 59 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag ska inte rätta ledamoten, men var det inte i går som riksdagen beslutade om kommunikationer? Eller nej, det var infrastrukturpropositionen i går och utgiftsområde 22 i onsdags. Jag får rätta mig själv i stället. Men budgeten är en helhet, och budgetprocessen i riksdagen är pågående. Det var detta jag menade i mitt förra inlägg.

Precis som Linus Lakso säger finns det fler parter än regeringen här. Den regionala kollektivtrafiken är ett regionalt ansvar, och den interregionala kollektivtrafiken ska i första hand bedrivas på kommersiella villkor. Staten kan agera för att få till stånd mer trafik än vad marknaden tillhandahåller om det annars uppstår brister i tillgängligheten. Det är därför vi har systemet med trafikavtal.

För att jämföra med rätt siffror tycker jag att man ska ta hela den dryga miljard kronor som avsätts i budgeten. Det är något annat än den infrastrukturram som Linus Lakso hänvisar och relaterar till. Man kan förstås hänvisa till trafikeringen i en del av infrastrukturen, som det handlar om här, men infrastrukturramen handlar om själva infrastrukturen i sig. Det går alltid att jämföra på olika sätt, men i budgeten för nästa år avsätts alltså drygt 1 miljard kronor för detta ändamål, en ökning med 50 miljoner kronor.

Jag kan konstatera att Trafikverket har aviserat att de trafikavtal som myndigheten tecknade för 2024 även kommer att tecknas för 2025. Detta har man alltså kunnat göra med den ram för statliga trafikavtal som finns.

Som sagt finns det fler parter än regeringen. Jag kommer att fortsätta att följa denna fråga noggrant. Jag tror att det har ett stort värde att många är med och bidrar och har ett sådant intresse. Vi kommer förstås att följa detta även framöver.

Beskedet i dag är dock det som jag har sagt, nämligen att det är glädjande och att förutsättningarna för en bibehållen tillgänglighet förbättras i hela landet med de besked som Trafikverket har kunnat ge utifrån både den budget man har och den bedömning och de analyser som man gör inom sitt uppdrag att hantera de statliga trafikavtalen.

Anf. 60 LINUS LAKSO (MP):

Herr talman! Problemet är att detta helt enkelt inte stämmer. På grund av inflation och kostnadsökningar innebär de medel som nu anslås att tillgängligheten försämrats. Trafikverket har ju precis meddelat att man väljer att inte finansiera sträckorna Luleå–Kiruna och Luleå–Haparanda.

Vi lägger ändå många miljarder på att bygga infrastruktur, och då tycker jag att det är en rimlig fråga till statsrådet om man inte ska se till att tågen faktiskt också går på den rälsen. Även om man kan hänvisa till att det blir en jämförelse mellan äpplen och päron i budgeten tänker jag att människor i verkligheten förväntar sig att det går tåg när vi bygger tågräls. Det kommer det inte att göra om Andreas Carlson och staten får bestämma, för då går det inga tåg mellan Luleå och Kiruna och mellan Luleå och Haparanda.

Jag anser inte, som Andreas Carlson, att detta är att förbättra förutsättningarna för bibehållen tillgänglighet i hela landet, utan jag menar att det är en uppenbar försämring. Jag har lite svårt att förstå hur man kan tolka det på något annat sätt, herr talman.

Jag konstaterar att jag får förbli besviken på svaret från Andreas Carlson. Jag kan bara hoppas att det blir bättring framöver, men jag tror att många i norra Sverige och inte minst i Norrbotten kommer att bli väldigt besvikna på regeringens tågpolitik i det här fallet.

Nu blir det sannolikt regionerna som får gå in och täcka upp, trots att regeringen menar att det är ett ansvar att upprätthålla interregional tågtrafik.

Dessutom har man skurit ned medlen till sjukvården med 7 miljarder och de generella statsbidragen med 1 miljard – en kraftig nedskärning. Återigen: Det blir knapert för regionerna, och tågresenärerna drabbas.

Anf. 61 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag säger inte att ledamoten ställer en orimlig fråga, och så tror jag inte att det uppfattades heller. Jag vill bara försöka förklara att det inte är samma budget vi talar om här. Det är förstås en rimlig fråga när vi diskuterar trafikering och infrastruktur tillsammans. Det är därför vi har drygt 1 miljard i budgeten för de statliga trafikavtalen, och det finns mer pengar i anslaget för nästa år.

I denna debatt har vi kunnat konstatera att Trafikverket har gett flera positiva besked. Sedan är det förstås viktigt att följa den situation som ledamoten sätter ljuset på. Det är Trafikverket som har uppdraget att ansvara för trafikavtalen, men detta är självfallet en fråga som jag kommer att fortsätta följa.

Precis som ledamoten var inne på, herr talman, finns det flera aktörer som kan vara med och bidra i detta. Eftersom det är regional kollektivtrafik det handlar om är det i grunden regionen som har huvudansvaret, men det finns också en möjlighet genom de avtal som Trafikverket ansvarar för.

Jag hoppas att vi kommer att kunna fortsätta att ha en god dialog i denna fråga. Jag tackar för debatten i dag och önskar ledamoten en fortsatt fin och glad lucia och så småningom en trevlig helg.

(LINUS LAKSO (MP): Tack detsamma!)

Följande interpellationer hade framställts:

den 12 december

2024/25:277 Utbyggnad av anstaltsplatser i Sverige

av *Lars Isacsson* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:278 Kommunernas förutsättningar att bedriva en trygg äldreomsorg

av *Linnéa Wickman* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:279 Incitament för vindkraftsutbyggnad

av *Åsa Eriksson* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 december

2024/25:578 Nitrit

av *Sofia Skönnbrink* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:579 De konsumtions- och exportbaserade utsläppsmålen

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:580 Studier vid Swedish Academy of Realist Art (SARA) med danska studiemedel

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Jessica Rosencrantz (M)

2024/25:581 Statsministers ansvar för transparens och öppenhet

av *Åsa Westlund* (S)

till statsminister Ulf Kristersson (M)

2024/25:582 Kompetensförsörjning inom de gröna näringarna

av *Serkan Köse* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:583 Vägen från skola till arbetsliv för ungdomar

av *Serkan Köse* (S)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:584 Digital inkludering för funktionsnedsatta

av *Serkan Köse* (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:585 Säkerhetsprövningar på Regeringskansliet

av *Rasmus Ling* (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

Prot. 2024/25:50
13 december

2024/25:586 Regeringens syn på ekonomiska incitament
av *Olle Thorell* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:587 Nödbistånd enligt socialtjänstlagen

av *Ulrika Westerlund* (MP)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:588 Sveriges roll i att möta globala humanitära kriser

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:589 Socialtjänstens möjlighet att förhindra vräkningar

av *Ulrika Westerlund* (MP)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 11.59.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 8 anf. 19 (delvis)
och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

REBECCA HEINEMANN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Meddelande om parentation	1
§ 3 Anmälan om granskningsrapport	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Ärenden för bordläggning.....	1
§ 6 Svar på interpellation 2024/25:247 om tillsynen av begravningsväsendet.....	2
Anf. 1 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	2
Anf. 2 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	2
Anf. 3 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	3
Anf. 4 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	4
Anf. 5 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	5
Anf. 6 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	6
Anf. 7 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	7
§ 7 Svar på interpellation 2024/25:245 om hantering av offer för politiskt förtryck i Belarus	7
Anf. 8 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	7
Anf. 9 CARINA ÖDEBRINK (S)	8
Anf. 10 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	9
Anf. 11 CARINA ÖDEBRINK (S)	10
Anf. 12 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	11
Anf. 13 CARINA ÖDEBRINK (S)	12
Anf. 14 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	12
§ 8 Svar på interpellation 2024/25:249 om uppgörelsen om informationsplikten.....	13
Anf. 15 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	13
Anf. 16 LINUS SKÖLD (S).....	13
Anf. 17 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	15
Anf. 18 LINUS SKÖLD (S).....	16
Anf. 19 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	16
Anf. 20 LINUS SKÖLD (S).....	17
Anf. 21 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	18
§ 9 Svar på interpellation 2024/25:142 om vargen.....	19
Anf. 22 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	19
Anf. 23 PATRIK BJÖRCK (S)	19
Anf. 24 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	20
Anf. 25 PATRIK BJÖRCK (S)	21
Anf. 26 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	22
Anf. 27 PATRIK BJÖRCK (S)	22
Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	23
§ 10 Svar på interpellation 2024/25:236 om försök med skyddsjakt på säl och skarv.....	23
Anf. 29 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	23
Anf. 30 KENNETH G FORSLUND (S)	24
Anf. 31 PATRIK BJÖRCK (S)	25
Anf. 32 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	26
Anf. 33 KENNETH G FORSLUND (S)	26

Anf. 34	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	27
Anf. 35	KENNETH G FORSLUND (S)	28
Anf. 36	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	28
§ 11 Svar på interpellation 2024/25:250 om regeringens landsbygdspolitik..... 28		
Anf. 37	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	28
Anf. 38	LINUS SKÖLD (S)	29
Anf. 39	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	31
Anf. 40	LINUS SKÖLD (S)	31
Anf. 41	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	32
Anf. 42	LINUS SKÖLD (S)	33
Anf. 43	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	33
§ 12 Svar på interpellation 2024/25:233 om fungerande snöröjning..... 34		
Anf. 44	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	34
Anf. 45	GUNILLA SVANTORP (S)	35
Anf. 46	ANNA WALLENTHEIM (S)	35
Anf. 47	CARINA ÖDEBRINK (S)	36
Anf. 48	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	37
Anf. 49	GUNILLA SVANTORP (S)	38
Anf. 50	ANNA WALLENTHEIM (S)	39
Anf. 51	CARINA ÖDEBRINK (S)	39
Anf. 52	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	40
Anf. 53	GUNILLA SVANTORP (S)	41
Anf. 54	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	42
§ 13 Svar på interpellation 2024/25:248 om tågtrafiken i norra Sverige..... 42		
Anf. 55	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	42
Anf. 56	LINUS LAKSO (MP)	43
Anf. 57	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	44
Anf. 58	LINUS LAKSO (MP)	44
Anf. 59	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	45
Anf. 60	LINUS LAKSO (MP)	46
Anf. 61	Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	46
§ 14 Anmälan om interpellationer 47		
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar 47		
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 11.59. 48		